עִזִּים: ה אַיָּל וּצְבִי וְיַחְמוּר וְאַקּוֹ וְדִישֹׁן
וּתְאוֹ וָזֶמֶר: ו וְכָל־בְּהֵמָה מַפְרֶסֶת
פַּרְסָה וְשֹׁסַעַת שֶׁסַע שְׁתֵּי פְרָסוֹת
מַעֲלַת גֵּרָה בַּבְּהֵמָה אֹתָהּ תֹּאכֵלוּ:
ז אַךְ אֶת־זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה
וּמִמַּפְרִיסֵי הַפַּרְסָה הַשְּׁסוּעָה אֶת־
הַגָּמָל וְאֶת־הָאַרְנֶבֶת וְאֶת־הַשָּׁפָן כִּי־
מַעֲלֵה גֵרָה הֵמָּה וּפַרְסָה לֹא הִפְרִיסוּ
טְמֵאִים הֵם לָכֶם: ח וְאֶת־הַחֲזִיר כִּי־
מַפְרִיס פַּרְסָה הוּא וְלֹא גֵרָה טָמֵא
הוּא לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכֵלוּ

לקט בהיר

ירמה שבריאת הבהמה נקראת ג"כ ירמה לגבי טומאת לידה כדאיתא כל זמן נמולין עיי"ש: י) פסוק הוא בחיוב עת לדת יעלי סלע הרי שיעל שם מין היא השונה בין הסלעים וזו לקו שמתורגם יעלא: יא) כלומר מורכב מב' מיני תור - בלא ובלשון הקודש שור היער: יב) קנה הרגל אשר הבהמה דורסת עליה נקרא פרסה וכן בלשון ארמי פרסתא, אבל מפרסת אינה מגזירה זו, ואינה כמו מאלמים אלומים לו שוטעת שסע שהם מגזירה אחת ויהיה פירושו שיש להם פרסה שא"כ ופרסה לא הפריסו יהיה פירושו שאין להם פרסה, וזה אינו אמת, אלא היא גזירה אחרת שפירושו שדוקה ומבוקעת (רא"ם): יג) פי' לא רק הנשר והעגם צריכים להיות מסודקים ומחולקים גב' אלא גם הפרגיס אשר תחת הנשר אשר הבהמה דורכת עליה המוגעים לארץ, כלומר יהיו מחולקים לגמרי לב' אצבעות: יד) פי' עובר המלא במעי בהמה אשר השחיטה אפילו הוא חי אין צריך שחיטה שעובר ירך אמו הוא, כלומר אבר אחד כשאר אברים ושחיטת אמו עליהם גם לו כמו לשאר אברים, ולמדינן זאת מדכתיב כאן בהמה יחידה שהרי הכתוב התמיל וכל בהמה מפרסת וגו' וכתוב אחר עוד הפעם בבהמה אותה תאכלו ופירש"י שדיא בהמה דריסא אבהמה דקיפא ודרוס הני בהמה המלאת בבהמה תאכלו עכ"ל, ודוקא אם הוא בלורת בהמה טהורה כמו דאמרינן שם בחולין בעיא פרקות וליכא ופירש"י דהכי משמע שמי פרקות ומעלת גרה המלאת בבהמה תאכלו עכ"ל. טו) עצם שהיא למעלה על גב הבהמה בתמצא גופה נקראת שדרה שממנו נתפרדים הצלעות לכאן ולכאן ולזו יש ב' שדרות כאילו היה ב' גופים וזו נקראת שסועה, והגם שפשוטו אינו כן אלא כמו שתרגמו תוקלטים שהוא כמו ושוסעת שסע שחלוקה פרסתה לגמרי, אבל מיותר הוא שכבר ידענו מפסוק הקודם פירושו של מפרסת פרסה שהוא מופרד לגמרי, והראיה שבפ' שמיני לא אמרה הכתוב פעם שני, גם בפסוק הסמוך אצל החזיר לא אמרה, לזה ניתן לדרוש שכוונתו על מין זה הנקראת שסועה, ותסר וא"ו בהיותו אמר ואת הגמל (רא"ם):

רש"י

ס"ג): (ה) **ואקו.** מתורגם יעלא, יעלי סלע' (חיוב ל"ע ע"ב) הוא אסטנבו"ק: **ותאו.** תור בלא (חולין) תור היער* (ספרי - חולין פ') בתל"ל יער"א) בלשון ארמי: (ו) **מפרסת.** סדוקה כתרגומו: **פרסה.** פלאנט"ס"ב): **ושסעת.** חלוקה בשתי לפרנים"ג) שיש סדוקה ואינה חלוקה בלפרנים והיא עומאה: **בבהמה.** משמע מה שנמצא בבהמה אכול, מכאן אמרו שהשליל"ד) ניתר בשחיטת אמו (ספרי - חולין ע"ד): (ז) **השסועה.** בריה היא שיש לה שני גבין ושני שדרות"ה) (ספרי - חולין ס"ב), אמרו רבותינו (חולין ס"ג) למה נשנו, בבהמה* מפני השסועה ובעופות מפני

שינוי נוסחאות * שור הבר - שור הלבנון. * בבהמות.

דְרַחֲלִין וְגַדְיָן דְּעִזִּין: ה אַיָּלָא
וְטַבְיָא וְיַחְמוּרָא וְיַעֲלָא וְרִימָא
וְתוֹרְבָּלָא וְדִיצָא: ו וְכָל בְּעִירָא
דְּסָדְיָקָא פַּרְסָתָא וּמַטְלָפָא טְלָפִין
תְּרֵתֵין פְּרַסְתָּא מַסְקָא פְּשָׁרָא
בִּבְעִירָא יָתַהּ תֵּיכְלוּן: ז בְּרַם יָת
דֵּין לָא תֵּיכְלוּן מִמַּסְקֵי פְּשָׁרָא
וּמִמַּסְדִּיקֵי פַּרְסָתָא מַטְלְפֵי טְלָפָיָא
יָת גַּמְלָא וְיָת אַרְנְבָא וְיָת טַפְוָא
אֲרֵי מַסְקֵי פְּשָׁרָא אִנּוּן וּפַרְסָתְהוֹן
לָא סְדִיקָא מְסָאֲבִין אִנּוּן לְכוֹן:
ח וְיָת חֲזִירָא אֲרֵי מַסְדִּיק פַּרְסָתָא
הוּא וְלָא פְּשַׁר מְסָאֵב הוּא לְכוֹן
מִבְּסַרְהוֹן לָא תֵּיכְלוּן וּבְנִבְלָתְהוֹן

וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגָּעוּ: ס ט אֶת־זֶה
תֹּאכְלוּ מִכֹּל אֲשֶׁר בַּמָּיִם כֹּל אֲשֶׁר־לוֹ
סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת תֹּאכֵלוּ: י וְכֹל אֲשֶׁר
אֵין־לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת לֹא תֹאכֵלוּ
טָמֵא הוּא לָכֶם: ס יא כָּל־צִפּוֹר טְהֹרָה
תֹּאכֵלוּ: יב וְזֶה אֲשֶׁר לֹא־תֹאכְלוּ מֵהֶם
הַנֶּשֶׁר וְהַפֶּרֶס וְהָעָזְנִיָּה: יג וְהָרָאָה
וְאֶת־הָאַיָּה וְהַדַּיָּה לְמִינָהּ: יד וְאֵת כָּל־

רש"י

הראה שלא נאמרו בתורת כהנים: (מ) **ובנבלתם לא תגעו.** רבותינו פירשו (ס"ב ע"ז) ברגל, שאדם חייב לטהר את עצמו ברגל"ז) יכול יהיו מוחברים בכל השנה תלמוד לומר (ויק' כ"ח ל') אמור אל הכהנים וגו' ומה טומאת המת חמורה כהנים מוחברים ואין ישראל מוחברים טומאה נבלה קלה לא כל שכן: (יא) **כל צפור טהורה תאכלו.** להחיר משולחת"ח) שבמצורע (ספרי - קדושים י"ז): (יב) **וזה אשר לא תאכלו מהם.** לאסור את השחועה (שם - שם): (יג) **והראה ואת האיה וגו'.** היא ראה היא איה היא דיה (היא דאה)"ט) ולמה נקרא שמה ראה

לקט בהיר

שנשחטה כראוי, ויהיה פי' מהם מן הטהורות מאומן שאמר בפסוק הקודם כל צפור טהורה, ומפני שהטורה אקרה את השחוטה צריך קרא להחיר את המשולחת (גמר'): יח) פי' בפרשת שמיני כתיב ואת הדאה ואת הדיה למינה, וכאן כתיב והראה ואת האיה והדיה למינה אך הכל ד' שמות הולן מין אחד הוא, והוכיחו בגמ' מדהשמיט הכתוב כאן „דאה" הלא משנה תורה לאותיפי הוא דאתא ש"מ מין דאה ודאה אחת הוא, ועוד הוכיחו שאיה ודיה אחת הוא שבפ' שמיני כתיב למינה אצל איה וכאן כתיב למינה אצל דיה, ולמה לא אמר כאן שאיה אחורה למינה הלא משנה תורה לאותיפי באה ודאי שאחת

אור החיים

יג. והראה וגו' למינה. נראה שכל מין מהכ"ד (חולין ס"ג.) שיש בו מיניס הרבה ומשונים אמר בהם הכתוב למינהו למינהו וכל שאין בו אלא מיניס מועטים ודומים קצת אינו אומר למינו"ל), והראה כי נשר לא נאמר בו למינו ואומר בגמרא (חולין ס"ל.) על עוף אחד שאינו ניכר שהוא נשר שמושמין שהוא מין נשר, הרי שיש לנשר מיניס ואעפ"כ לא אמר הכתוב למינו:

אור בהיר

קל) רצונו בזה שאל תאמר בעוף טמא שהכתוב לא אמר למינו שאין בו אלא מין אחד, ואם תראה עוף דומה לו תאמר שודאי עוף טהור הוא, זה אינו שעל מיניס מועטים לא אמר הכתוב למינו.

ପ୍ରତିବେଦନ ପତ୍ର

ଆଜି ଆମ ଦେଶର ଅନେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗରମ ପଡୁଛି । ଏହି ଗରମ ଦିନରେ ଆମ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ଏକ ଅଭିନବ ପ୍ରୟାସ କରି ଏକ ଅଭିଯାନ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଏହି ଅଭିଯାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ଗରମ ଦିନରେ ପିଇବା ପାଣି ଅଭାବ ଥିବା ସ୍ଥାନରେ ପାଣି ପିଇବା ପାଇଁ ଜଳଛତ୍ର ଖୋଲିଛନ୍ତି । ଏହି ଜଳଛତ୍ରରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ପାଳିକରି ପାଣି ପିଆଇବା ସେବା ଦେଉଛନ୍ତି । ଏହି ଅଭିଯାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ଗରମ ଦିନରେ ଗରମ ଲାଗିଲା ପରି ଅସୁସ୍ଥ ହେଉଥିବା ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଔଷଧ ବଣ୍ଟନ କରିବା ସହିତ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[

[illegible]

[illegible]

[illegible]

פ"ה ט עובר שהוציא ידו לו רגלו נלסר לוחו לחבר לעולם וכו'. לכלולה מלמה מדין זה כולל לכל עובר שהוציא ידו גם שלא נשחטה אמו קודם לידתו. אבל לפי אמתת זה עשות שמ"ל ברוב הבהמות ומלא ליכור בהרבה לחיבים מיוצאים קודם הלידה. ולכן נ"ל בלא נאמרו דבריה הללו אלא בשאר הביאר בשחיטת אמו וקודם שחיטה הגם הוציא האבר. וכן משמע מדברי מר"ג ומדברי הרשב"ם בח"ה ומה"פ שהבלבו. בהר יום מולקים על הרמב"ם ואומרים שאם מולדה קודם שנשחטה אמו שנולא שהות עשון שחיטה בשביל עצמו שחיטה עצמו מהני להחיר הכל אפילו אותו אבר עכ"ל. שגראה מזה שהבין בדברי הרמב"ם דאף בולד קודם שנשחטה אמו מייירי, הלמת יולה דלכו שמ"ם לרמב"ם לו מולד והיה בהם חיים וכו' מיבח לו מולד לא קאי לחיבה נשחטה אמו דשמיך ליה לומר לו לא נשחטה אמו אלא מולד ומיה בהם חיים לחיבה אלא הלא סיפא מי בשנשחטה אמו קודם לידתו היא אלא דבריהם מייירי שאחר שחיטה אמו לא הוציאהו לאויר העולם מי ובסיפא שאחר שחיטה אמו הוציאהו מי לאויר העולם ב"ב הרב מהור"י בן חביב ז"ל והבריח הדבר בבלאות מהגמרא ומסברא דאל מולד קודם שחיטה אמו לא שייך לאסור האבר מטום כבר שיצא חוץ לאויר:

י הוציא מקצת האבר וכו'. בחב ה"ה ובגמ' אמרו לדברי האומר אין לידה לאיברים וכו' עד ולא אפשיטא. ולא ידעתי רבינו למה לא הזכירו ואולי שהוא היה גורס לא"ד יש לידה לאיברים ואחרים דלא הבלבתא דאפי לא"ד דאין לידה פשיטא דבשם שאין לוב אבר אוסר מיעוט הנשאר בפנים כך אין לוב איברים אוסרין מה שנשאר בפנים אה"כ יצא הרוב בגוף אחת שהוא פילוג. אבל בכל הספרים יש לדברי האומר אין לידה לאיברים ג"ע. ומ"ש שאם החזירה האבר לפנים שאינו אסור אלא מה שיצא ואם לא החזירו אסור אבל בגמ' ובהלכות:

יא כל אבר עובר וכו'. זה ברור שכיון שחתכו והוציאו אין הנוף הרי הוא אבר מן החי וכן מהבאר שם שמ"ם הקר מן העובר שבמעיה מותר דוקא בשהיאמו שם עד אחר שחיטה

ט המושיט ידו למעי בהמה וכו'. שם (דף ס"ח) משנה מחך מן העובר שבמעיה מותר בהכילה מן הטמול ומן הכליות אסור בהכילה זה הכלל. דבר שנוגה לאסור ומתיון נוגה מותר. ופירש רבינו דבר שנוגה אסור משום אחר מן החי, ופשוט הוא שכיון שמהחך מחיים ואין שחיטה מטהרתו. הרי הוא עובר שהוציא ידו לו רגלו וכו'. מחלת הפרק (דף ס"ח) בהמה שנקבה לילד והוציא העובר לא ידו והחזירה מותר בהכילה. ובגמ' אמר רב יהודה אמר רב אחר עלמו אסור מלי שעמא ולאמר קרא וכבר בשדה טרפה כיון שיצא כבר חוץ לאחיכתו אסור ולכי יוחנן פליג עליה ואמר אחר שנולד וקי"ל כרב. ומ"ש רבינו שאפילו נולד הולד אחר שחיטה אמו שהאבר אסור לעולם מבואר:

י הוציא מקצת האבר וכו'. שם מפלוגת רב וכ"י וקי"ל כר"י. בלאותא בהלכות ואין לידה לאיברים ואע"פ שיצא הרוב מה שנשאר מבפנים מותר, ובגמ' אמרו לדברי האומר אין לידה לאיברים הוצא העובר אם ידו והחזירה ומזר והוציא הם ידו. והחזירה עד שהשלימו לרוב מהו. פירוש לאסור המפני הנשאר, אע"ל כיון דהדר הדר הוציא העובר אם ידו ומהכה ומזר והוציא ידו ואחכו עד שהשלימו לרובן מהו. פירוש לאסור הנשאר מי אמרינן הא לפיך ליה רובו לו דילמא רובא בבא אחת בעינן ולא אפשיטא. ופסק הרשב"א. ז"ל בלאותה להקל בהא"ל ובשניה להחמיר ולא אבל זה בהלכות. ולא ידעתי רבינו למה לא הזכירו ואולי שהוא היה גורס לא"ד יש לידה לאיברים ואחרים דלא הבלבתא דאפי לא"ד דאין לידה פשיטא דבשם שאין לוב אבר מיעוט הנשאר בפנים כך אין לוב איברים אוסרין מה שנשאר בפנים אה"כ יצא הרוב בגוף אחת שהוא פילוג. אבל בכל הספרים יש לדברי האומר אין לידה לאיברים ג"ע. ומ"ש שאם החזירה האבר לפנים שאינו אסור אלא מה שיצא ואם לא החזירו אסור אבל בגמ' ובהלכות:

יא כל אבר עובר וכו'. זה ברור שכיון שחתכו והוציאו אין הנוף הרי הוא אבר מן החי וכן מהבאר שם שמ"ם הקר מן העובר שבמעיה מותר דוקא בשהיאמו שם עד אחר שחיטה

אבל מכל אלו מכין אותו מכת מרדות: **ט** המושיט ידו למעי הבהמה וחתך מן הטחול ומן הכליות וכיוצא בהן והניח החתיכות בתוך מעיה ואחר כך שחטה. הרי אותן החתיכות אסורות משום אבר מן החי. ואע"פ שהוא בתוך מעיה. אבל אם חתך מן העובר שבמעיה ולא הוציאו ואחר כך שחטה הרי חתיכת העובר או אברו מותר הואיל ולא יצא. עובר שהוציא ידו או רגלו נאסר אותו אבר לעולם בין שחתכו קודם שתשחט אמו בין שחתכו אחר שנשחטה אמו. ואפילו החזיר אותו אבר למעי אמו ואחר כך נשחט או נולד הולד וחיה כמה שנים הרי אותו האבר [ג] אסור משום טריפה. שכל בשר שיצא חוץ למחיצתו נאסר כבשר שפרש מן החי שנאמר ובשר בשדה טרפה כיון שיצא למקום שהוא לו כשדה נעשה טריפה כמו שביארנו: **י** הוציא מקצת האבר ונשאר מקצתו בפנים אפילו לא נשאר אלא מיעוטו היוצא אסור ושבפנים מותר. ואם חתך היוצא מן האבר אחר שהחזירו ונשחטה. אותו שיצא בלבד אסור ושאר האבר מותר. ואם לא החזירו וחתכו והוא בחוץ, בין שחתכו קודם שחיטה או אחר שחיטה. מקום החתך אסור והוא המקום שנגד האויר אחר שיחתך היוצא חוזר וחותך מקום החתך: **יא** כל אבר עובר שיצא וחתכו קודם שחיטה והוא בחוץ הרי זה אבר מן החי

א עור יו"ד כמ"ג לאוין קלו: ב גם זה שם:

לא נפקא ליה ממאי דאמרו דקנה מסכת דיליה דהתם ר"ל דאין העור עומד באויר דהרשב"ם מפרש כפירוש רבינו אלא מסברא נפקא ליה דכיון דאין כאן בשר ודאי העור מגיל. והרב המגיד כתב דאין מקום לדין זה לדעת רבינו כלומר דפשיטא דמגיל דאמרי היכא דיש שם בשר מגיל היכא שאינו עומד באויר כ"ש הכא דאין כאן בשר ואינו עומד באויר. גם מה שכתב שהוא רירין בין עור לעצם כתב דאינו לריך לדעת רבינו דפשיטא הוא דכיון דבשאינו עומד באויר מגיל כ"ש היכא דיש בו רירין שמדביקין העור לעצם. זה ר"ל להרן דברי רבינו והרשב"ם ז"ל. עוד כתב ה"ה דנידון הרבין אלא בדברי רבינו. קשה דהרי כבר ביאר בהלכות שחיטה (הרס) [שחיטה] בבשר כלומר דאינם מגילים כלל. ומ"ש בהלכות שחיטה שאינם בבשר אינו ר"ל דהוה בעור דאם היו בעור מגילים היו לדעת רבינו דהעור מגיל אלא אפילו בעור לא הוו. ומשום דהוה ב"ד דליהוו בשר כיון שהם רגילים לכך קאמרי דלא הוו בשר. עוד כתב ה"ה ז"ל אולי היה לו לרבינו גילאת אחרת וכו'. הרב מוהר"י בן חביב בפסקיו סימן ס"ג כתב על זה והרגיש שם קושית אחרת בדברי רבינו למה לא כתב דיעוס אלו בהלכות שחיטה יעויין שם. ול"ל לאחרן דאולי רבינו מפרש דלא אינפשיטא בעיין ומאי דקאמר דב פסח והוא דקנה גלמא דיליה דחייה דפשיטותא הוא כי היכי דמאי דאמר דילמא דקנה מסכת וכו' הוי דחייה דפשיטותא הכי נמי הכא וס"ק מאי התם לבבר אחיל. להתרבקות אבל אינה לעצם להתחזק ואוי מחילת דפוחה ולכך אמרו שם דמסברא בעצם כו' אבל הכא דלא אחיל להרפאות עדיין הבעיא במקומה ולכך כתב רבינו שמורין לאיסור עד שיתרפא הבשר והגם כי פירוש זה דמוק נאמר כן לייאשב דעתו ז"ל.

ט הרי אותן החתיכות אסורות וכו'. אבל הבהמה מותרת. אע"ג דבפרק ה"ש (דף י"ה) מוקי רב עוירא דך מהיהין דאפילו בהמה אסורא מטוש דיקב המבול הא אמר שם דלית הלכתא כוותיה והיכא דאוקיר בקולטיה בשרא ומתניתין אייתי דאיקיר בקולטיה ולכך כתב רבינו דהתחיכות אסורות דמשמע דהבהמה מותרת:

י הוציא מקצת האבר כו'. רבינו מפרש כפירוש הלכות בלאותא דר' יוחנן ורב נבי יוחנן ודלא לפירוש רש"י דפירש דר"ל מאי דיוייהו בין לגיסא קמא ובתרא ופלוגתא דרב ור"י הוא לענין מיעוט הנשאר דלרב דקאמר יש לידה מיעוט הנשאר אסור ולר"י מותר אבל מה שיצא לחוץ אליבא דל"ע אסור והבעיא דבעי לדברי האומר אין לידה וכו' הוי

לחם משנה

לא נפקא ליה ממאי דאמרו דקנה מסכת דיליה דהתם ר"ל דאין העור עומד באויר דהרשב"ם מפרש כפירוש רבינו אלא מסברא נפקא ליה דכיון דאין כאן בשר ודאי העור מגיל. והרב המגיד כתב דאין מקום לדין זה לדעת רבינו כלומר דפשיטא דמגיל דאמרי היכא דיש שם בשר מגיל היכא שאינו עומד באויר כ"ש הכא דאין כאן בשר ואינו עומד באויר. גם מה שכתב שהוא רירין בין עור לעצם כתב דאינו לריך לדעת רבינו דפשיטא הוא דכיון דבשאינו עומד באויר מגיל כ"ש היכא דיש בו רירין שמדביקין העור לעצם. זה ר"ל להרן דברי רבינו והרשב"ם ז"ל. עוד כתב ה"ה דנידון הרבין אלא בדברי רבינו. קשה דהרי כבר ביאר בהלכות שחיטה (הרס) [שחיטה] בבשר כלומר דאינם מגילים כלל. ומ"ש בהלכות שחיטה שאינם בבשר אינו ר"ל דהוה בעור דאם היו בעור מגילים היו לדעת רבינו דהעור מגיל אלא אפילו בעור לא הוו. ומשום דהוה ב"ד דליהוו בשר כיון שהם רגילים לכך קאמרי דלא הוו בשר. עוד כתב ה"ה ז"ל אולי היה לו לרבינו גילאת אחרת וכו'. הרב מוהר"י בן חביב בפסקיו סימן ס"ג כתב על זה והרגיש שם קושית אחרת בדברי רבינו למה לא כתב דיעוס אלו בהלכות שחיטה יעויין שם. ול"ל לאחרן דאולי רבינו מפרש דלא אינפשיטא בעיין ומאי דקאמר דב פסח והוא דקנה גלמא דיליה דחייה דפשיטותא הוא כי היכי דמאי דאמר דילמא דקנה מסכת וכו' הוי דחייה דפשיטותא הכי נמי הכא וס"ק מאי התם לבבר אחיל. להתרבקות אבל אינה לעצם להתחזק ואוי מחילת דפוחה ולכך אמרו שם דמסברא בעצם כו' אבל הכא דלא אחיל להרפאות עדיין הבעיא במקומה ולכך כתב רבינו שמורין לאיסור עד שיתרפא הבשר והגם כי פירוש זה דמוק נאמר כן לייאשב דעתו ז"ל.

לאיסור מיעוט הנשאר דליגלא פשיטא דאסור אליבא דכ"ע ודלא כרש"י דמפרש דהבעיא היא לענין מה שיצא ולכך כתב ה"ה פירוש לאסור המעם הנשאר לאפוקי מפירוש רש"י ז"ל. ונקטה לפי מאי דכתב ה"ה דרבינו נוקט לדברי האומר יש לידה מאי בעי דהשתא היכי דאפיק רוב האבר לאסור הנשאר כ"ש היכא דאפיק רוב העובר דאסור הנשאר. וי"ל דשאני התם דאפיק רוב האבר בבת אחת, ואחר כך החזיר אבל הכא היה יוצא והיה חוזר ולכך בעי כיון דהרוב לא יוצא בבת אחת דהרי בין זה לזה היה חוזר אף על פי דבני אבר אחד לא מסבינן אחזרה כלל דאמרינן מקום נאסר מכל מקום כאן דהוי חזרה בין זה לזה ולא יצא בבת אחת אמרינן כיון דהדר הדר וי"ל שם מו דילמא כיון דהדר הדר. ומ"ש קשה בדברי רבינו למה לא הילק בענין החזרה אל אבר שאם החזיר האבר קודם שחתך אותו אם אמו לא ודאי מקום שהחתך מותר אבל אם החזיר אחר שחתכו אם אמו מקום החתך אסור אבר אחר אם בבריאתה בהמה המקשה וכו' והחזירה ואחר כך שחטו וכו'. מובר שחטו אם אמו וכו' אסור בהלכות וכן בהלכות הילקו בכך שהחתו שם וז"ל שאם הוציא העובר ידו ואחר כך שחטו אם אמו לא אבר היוצא אסור ומקום החתך מותר ואם אמו ואחר כך שחטו הבאר היוצא ומקום החתך אסור והנשאר מותר ע"כ. אבל בהלכות הקשה דאין מילוק בין שחיטה קודם שחיטה לאחר שחיטה אבל הכא דאם החזירה אפילו אחר שחיטה מקום החתך אסור ולא יצא לא החזירה אפילו אחר שחיטה קודם שחיטה ולא הבו לפרש משום דסמכו על הבריאתה שבהלכות אבל אם הזכירה אחרת כלל. ומ"מ על רבינו קשה למה לא הילק בלבחיבתא ומה גם על דברי ה"ה שבהבר שדעת רבינו בהלכות ולא נתעורר בזה:

יא כל אבר עובר שיצא וחתכו וכו'. שם כוונת רבינו לומר שהחתו בהון כדתמעמא מלשונו שבתב כל עובר שיצא ואחתכו קשה דלמה אחר כך והוא בחון. וע"ק דמאן ליה לה"ה שכוונת רבינו לומר שאע"פ שבשעה שחתכו היה בפנים כיון דאמ"ל הוצאתו הוי אמ"ה אבן כתב וכן מהבאר שם שמה שאמרו מחך וכו' דוקא בשהיאמו שם עד אחר שחיטה. לכך כ"ל לומר דה"ה הוצאתו ממש. והוא בחון דמשמע כולא רבינו דזו אף זו קתני (ומתה) [ול"ת] אחתו בחון אלא אפילו אחתו בפנים ואמ"כ היה בחון הוי אבר מן החי. ומ"מ הכלאה האחרת שהבית ובתב וזהו שאמרו שם הוצאת העובר אם ידו וכו' לא הוי לאוים על כך דאין מפורש שם אלא דאחתכה אחר שהוצאתו אבל לא שאחתכה בפנים

משנה למלך

ט שבכל בשר שיצא חוץ למחיצתו נאסר כו'. (א"ה עיין בדרשות הרב המחבר בדרך מצותיו מ"ג דף ח"ח ע"ד יע"ש):

מגדל עוז

אבל אם אחר כו' עד ולא יצא. פרק אלו עוברות (דף נ"ה): עובר שהוציא ידו כו' עד ותוקר מקום החתך פרק בהמה המקשה (דף ס"ח) וקופו פרק כל הבשר:

הגהות מיימוניות

[ג] בדב יהודה אמר רב ודלא כעולא אמר ר' יוחנן דאמר אבר עצמו מותר דהא איתותב ע"כ:

שחיטה וחזו שנטינו שם (דף ע"ב) הוצאת (בשובר לם) ידו ונחבטה ונחמ"כ שחט לם לתו *הכשר טהור לתר שלמ"ם שבשבר מעמת משום לתמ"ם הכשר הכשר טהור ולמ"ם שנעב בו בשעת מיחוך לפי שלינו מקבל טומלה מחייס. ומ"ם לפי' מה בשובר כו' לפשר שיגל לו ממ"ם שם על המשנה במחלוקת רבי מאיר וחכמים שמחלוקתן שוה בשובר מה לו מי ולמ"ם שלין זה ככרת משוב הוא: ואם נחתך לתר שחיטה וכו'. רבינו הבוה לתבר זה שיגל מון לחחילתו לתבר ובשר המדולדלין בבהמה שנתבשר לתעלה שלם ונחתכו לתר שחיטה לינו לוקה עליהן ושם מתה הבהמה שלוקה עליהן משום לתמ"ם דמיתה עושה ביטול ברחוב לתעלה והדין עתה חדא דמריבויא דקרא הד נפקי דהיינו ובשר בשדה טרפה וכיון דגלו לן בחד דכל שנתחתך לתר שחיטה לינו לוקה עליו דה"ה לחידך. ועוד דבהדיא תנא בברייתא נבי פלוגתא דר"מ ורבנן נבי מומלה שנטינו שם שחט לם לתו ולתמ"ל מהבה הבשר מגע בכלה דברי ר"מ והבמים אומרים מגע טריפה שהוסה מה מינו בטריפה שנטיחתה. מבהרבה לף שחיטה בבמה מתבר לת לתבר. ולתמרו בברייתא (דף ע"ב) שלמר להם (ר' מאיר לתבמים לת) לם טהרו שחיטה טריפה לוסה ולת לבר המדולדל בה דבר שנוסה מבהר לת הבשר דבר שלינו נוסה. לתמרו לו הרבה מלבת על שלינו נוסה יחד מנוסה שהרי שינו מחד מן הבשר שבמעיה מוחר בלילה מן הבמהל ומן הכלינות. לתור בלילה לתבר שיגל לתבר המדולדל וכן הדין דמריבוי לחד קרא בפקי. ודע שדעת רבינו שלמ"ם שלין בהן מלקות בבמתבו לתר שחיטה הרי הן כמתי שיעור דלתמו מריבוי ולין לוקין עליו. ומה"ל דלמר רבי יוחנן לין בהן חלת מלות טריפה מיהו שהן לתורן מן הבורה ולין בהן מלקות לבל הוא מלות לפרוס מבילתו. וכבר בסס רבינו לתעלה בדין בבשר המדולדל בחוסן בשעות שלת נבשטו בנמ' לתומרת בדין חיקו דלתיסורין דלתרייתה וכן היה בטוחן לתבר המדולדל שנתחתך לתר שחיטה שלבו לזה לינו לוקה ולין לשון זה נלמד בלתיסורין של דבריהם. ועוד מבבאר יותר בגמרת בדין לבר הבשר שנתחתך לתר שחיטה שהוא לתור מן הבורה. לבל יש מן המפרשים שסיבו לין בהן חלת מלות טריפה מדרבנן וקרא הבמבתה בעלמת ונתקו יבין לבר המדולדל לתבר הבשר שהוא לתור מן הבורה. והבהנות בתב בהן בדין בבר הבשר שנתחתך לתר שחיטה שבתב רבינו לינו לוקה ל"ל זה שהוא שבבי לתמר לבעלה לפי' הבחילה וכו'. ומה שבתב שרבינו לתר לבעלה שסיבו סמוכה ותבהו לת עיין בדבריו שלת בתב רבינו לבעלה לוקה חלת נלתבר. וכבר ביאלתי בחולבו שהוא שבור לתר בורה ולין בו מלקות והבאתי ראיה לדעתו ז"ל:

יב עובר שהוצאת לבר ונתבר הבשר ולתר בן נולד וכו'. פי' שנולד לתר שחיטה בהם בבבר לבעלה. דמי ובני הלי נמי ל"ם לו דילתת הבם לינ בה תקנתת לתיסורין בשחיטה הבא לינ לזה תקנה לתיסורת. דתיסורין ובת"ם בבתוך:

יג השוחט בהמה מעוברת וכו'. מבינה שם (דף ע"ד): בשחטה הבוחבת לת הבהמה ומצת בה חלינ נפש היטה תחלבה וכו' חלינ שיבתה מקלקה לסורים בתחילה כיון ולד בחבה וסיון ולד בבהמה. ופירש"י ז"ל ותב"ל דלת בפק חלת עוברת (לסור בתחילה) שבתת בבוחת מקבת לת רבים הולד ובני הוא כילוד. ובגמרת לתר רבי לעזר לת הנו חלת שהיה קשורה בולד פירוש בולד שהוא בבתים לבל קשורה בולד לתר ומיתת לוסיס. ופירוש רבינו לין פוחבין בולד לתר ומה שיצת ממנה לסור לבבר הבשר שבסור. וכבסגות ה"ת מבדי קי"ל דבלינ וכו'. ומ"ם דבלינ לינ לוכל דברים בעלמת הוא, כלפה שיצת לו מ"מ שם שהיה מבמתה לתיסורים לוכלין ומ"מ לין זה רלוה להחילה כבינלתה לתון, וכבר בבבר לוחבה בבבהה למקבת שבחוב כל בהמה תחבלו לרבות לת הבלינ ולתרו לת הבלינ בבבר לבר מן בהי ובשיטת דלוקין עליו כיון דבמת משום לתר"ם בבבר הבשר טהור ולתש"ם בעבר בו בשעת מיחוך. ומיהא למידק דבתב רבינו דלוקה משום לבר מן בהי וקודם לכן בתב שבשר משום בשר בבשדה טרפה וצ"ל דתרי לישני הוא: ומ"ש מתה שבבשה ולתר כך מתבו הבולבו לוקה משום לתמ"ם. משום דמיתה עושה ביטול והוה ליה כלינו נתחך קודם מיתה והתם מבבבר מלי נבקה לן מינה. ופרק שני מבלבות שלר לבות הבוחבת מתבבר זה:

הבבר

השגת הראב"ד

*שלינו לינו לוקה. בתב הרלב"ד ז"ל זה שבוש שהרי לתר לבעלה לתינו לתיסרים ולתבבה לת. בתיסה לוקה משום ובשר בשדה טרפה ובמשנה לתרו שתבו לת לתו ולתמ"ל מבבר מבבים תומלים מבע טריפה שתוסה בלתת לית בה לתיסור טריפה ובל"ל. לינו לוקה משום לבר מן בהי דלין שתיסה עושה ביטול. ועם בל זה תה עוקר בוחלל ויש בו לתו דטריפה, עכ"ל:

השגת הראב"ד

*ומלת בה שליל וכו'. בתב הרלב"ד ז"ל מבדי קי"ל דשליל לינו לוכל דטרפת בשלת בהת היה ובני יש עתה ולד קטור דליבת בה תבה ולד ביטוה לתתי לתסרים לת בולם ולת מקלקה. עכ"ל:

הרחי ולוקין עליו ואפילו מת העובר קודם שחיטה. ואם נחתך אחר שחיטה *האוכלו אינו לוקה ואפילו מת. ואם מתה הבהמה ואחר כך חתכו האוכלו לוקה משום אבר מן החי: יב עובר שהוציא אבר ונאסר האבר ואחר כך נולד והרי היא נקבה. החלב שלה אסור לשתותו מספק. הואיל והוא בא מכלל האיברין ויש בה אבר אחד אסור והרי זה כחלב טריפה שנתערב בחלב טהורה: יג *השוחט בהמה מעוברת *ומצא בה שליל בין חי בין מת הרי זה מותר באכילה. ואפילו שליא מותרת באכילה ושליא שיצאת מקצתה ושחט את הבהמה. אם היתה שליא זו קשורה בולד מה שיצא ממנה אסור והשאר מותר. ואם לא היתה קשורה בו כולה אסורה. שמא שליא זו שיצאת מקצתה הלך לו ולד שהיה בה וולד זה שנמצא בבטן הלכה שליא שלו. ואין צריך לומר שאם לא נמצא בבטן

א עוד יו"ל פי' יג פמ"ג נלתון קלו:

יב עובר שהוציא לבר ונתבר הבשר ולתר בן נולד וכו'. פי' שנולד לתר שחיטה בהם בבבר לבעלה. דמי ובני הלי נמי ל"ם לו דילתת הבם לינ בה תקנתת לתיסורין בשחיטה הבא לינ לזה תקנה לתיסורת. ופסק בה רבינו לתורת בדין חיקו דלתיסורת. לתורייתה ובת"ם בבבר:

יג השוחט בהמה מעוברת וכו'. מבינה שם (דף ע"ד): בשחטה הבוחבת לת הבהמה ומצת בה חלינ נפש היטה תחלבה וכו' חלינ שיבתה בוחבת:

מקבתה לסורים בתחילה בתיון ולד בחבה וסיון ולד בבהמה. ופירש"י ז"ל ותב"ל דלת בפק חלת עוברת (לסור בתחילה) שבתת בבוחת מקבת לת רבים הולד ובני הוא כילוד. ובגמרת לתר רבי לעזר לת הנו חלת שהיה קשורה בולד בינים לבל קשורה בולד לתר ומיתת לוסיס. ופירוש רבינו לין פוחבין לולד לתר ומה שיצת ממנה לסור לבבר הבשר שבסור. וכבסגות ה"ת מבדי קי"ל דבלינ וכו'. ומ"ם דבלינ לינ לוכל דברים בעלמת הוא, כלפה שיצת לו מ"מ שם שהיה מבמתה לתיסורים לוכלין ומ"מ לין זה רלוה להחילה כבינלתה לתון, וכבר בבבר לוחבה בבבהה למקבת שבחוב כל בהמה תחבלו לרבות לת הבלינ ולתרו לת הבלינ בבבר לבר מן בהי ובשיטת דלוקין עליו כיון דבמת משום לתר"ם בבבר הבשר טהור ולתש"ם בעבר בו בשעת מיחוך. ומיהא למידק דבתב רבינו דלוקה משום לבר מן בהי וקודם לכן בתב שבשר משום בשר בבבשדה טרפה וצ"ל דתרי לישני הוא: ומ"ש מתה שבבשה ולתר כך מתבו הבולבו לוקה משום לתמ"ם. משום דמיתה עושה ביטול והוה ליה כלינו נתחך קודם מיתה והתם מבבבר מלי נבקה לן מינה. ופרק שני מבלבות שלר לבות הבוחבת מתבבר זה:

הבבר

לחם משנה

בפנים ולתר בן הוציאה בלת הרבים תחרוה הוא לומר דתיבא ביה לתיסור לתמ"ם. ומ"ם ה"ה שתבבלתי שם דלוקה הבינו שם עד לתר שחיטה הוא משום דשם לתרו בגמ' דבתיב וכל בהמה וכו' בהמה בבהמה בלומר דדבר המגלה בבבהמה מוחר ה"ל מתמע דדוקא בשמגלה בתוך הבהמה: כל שובר שיגל ותחבו וכו'. קלת חיתה דלעיל. לתר עובר שהוצאת לת ידו וכו' ונפסר תוסו לבר וכו' בין שתחבו קודם. שתשתה וכו' עד לומרו לסור משום טריפה בלומר לתיסור תיבא בבל לת מלקות. וכתו שפירש ה"ה משמע דלתיבא תחבו קודם שתשתה לתו לין שם מלקות ול"ע. ואפילו מת הבשר וכו'. שם בוונם רבינו שלתר שתחבו לת הבשר. קשה דמתי לתיבא הוא מתי נפקא לן דמת הבשר לתר בך דבין דבשתחבו לת הבשר ממנו היה ה"ל יש בו לתיסור לבר מן בהי. ועוד דה"ה בתב דנפקא ליה משום דבפרק בהמה המקבשת (דף ע"ד) לתר רבא על פלוגתא דר"מ ורבנן בתמלוקת בוה בך מתלוקת בוה לומר דרבנן לית להו דשתיטה מפיק ליה מידי בבילה מע"ג דהבשר היה מת בשעת שתיטה לתו ול"ל הרי לין הבשר בתיו שתיטה וס"ד תתיבא לא מהני ליה שתיטה לתפוקי מידי בבילה וכסברת רב הסדא בק"מ דמועיל להוציאו מידי בבילה ה"ל מתמע דבשר מת. הוי בתו מי. ומבלן בתב ה"ה דיבא לו לרבינו בלן דלתיבא הבשר מת ולפ בוונת רבינו בלן הוי דבשתחבו היה מי לין זה דמוי בטתלים

משנה למלך

יב הרחב שלה אסור לשתותו מבשר מו' והרי זה בתלב טריפה שנתערב בחלב לבוחה (ה"ה עיין מ"ש הרב המגיד בהלכות שלר לבות בטומלה):

הם

מגדל עוז

בל לבר עובר שיגל ותחבו קודם שתיטה עד לינו לוקה: בתב הרלב"ד ז"ל זה שבוש שהרי לתר לבעלה וכו' בוחבל ויש בו לתו דטריפה עכ"ל: ואני לומר המקבת לת גמר ולת הבוסקת לתיו שלינו גמר והבתיב לתינו לת בתב לשון שבוש עליו. ז"ל לתר שתיטה בהוכלו לינו חייב ולת מתה הבבהמה ולת"ל תבבו הבולבו לוקה משום לבר מן בהי עכ"ל. בון רולה בעיון בי לוקה ולינו לוקה משום לבר מן בהי וזבדברי הלב"ד ז"ל. וכולת פירבת בבבי בתבים ולבריה לבת בלת ולתי לת בולבלת לבתו ולינ"ל. ומה שהבקשה מה לוכל דבר"ת בין דתיבא בבל לבתבתת דקרא. דובבר בשדה טרפה לינקע מוגיע לתיבר מבר מן בהי קמ"ל. ובדתיבת מבל גיד הבשה לבדיה ודוק. ותשלה: עובר שהוצאת לבר מד שהוה. מבל בבבבה המקבת (דף ס"ע): השוחבו בהמה מעוברת ומצת בה שליל בין חי בין מת הרי זה מותר באכילה בבו' עד בולה תבוה. פ' בהמה המקבשת: בתב הרלב"ד ז"ל מבדי קי"ל דשליל לינו לוכל וכו': ואני לומר בבר פירבת ר"מ ז"ל. ובעשה לתמון ידע בל מבבינל אתין הוצאת הדין בוה וז"ל, שמת שליל זו מיבתה מבקבה הלן לו ולד זה שבינה בה וולד זה שבינה בבתון

בבבבה

בבבבה בבבבה בבבבה

בבטן ולד כלל שהשליא כולה אסורה: יד "מצא בה עובר חי אע"פ שהוא בן תשעה חדשים גמורין ואפשר שיחיה אינו צריך שחיטה אלא שחיטת אמו מטהרתו. ואם הפרים על גבי קרקע [ד] צריך שחיטה: טז יקרע את הבהמה או שחט בהמה טריפה ומצא בה בן תשעה חי צריך שחיטה להתיהר ואין שחיטת אמו מועלת לו. ואם לא גמרו לו חדשיו אע"פ שהוא חי במעי הטריפה הרי זה [ה] אסור מפני שהוא כאבר מאמו. כל עובר שהוציא ראשו והחזירו ואח"כ שחט את אמו אין שחיטת אמו מועלת לו והרי הוא בילוד וצריך שחיטה:]

פרק ששי

א האוכל כזית מן הדם במזיד חייב כרת בשונג מביא חטאת קבועה. ודבר מפורש בתורה שאינו חייב אלא על דם בהמה חיה ועוף בלבד בין טמאין בין טהורין שנאמר וכל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם לעוף ולבהמה. וחיה בכלל בהמה שנאמר זאת הבהמה אשר תאכלו שור וגו' איל וצבי וגו'. אבל דם *דגים וחגבים ושקצים ורמשים ודם האדם אין חייבין עליו משום דם. לפיכך דם דגים וחגבים טהורים מותר לאכלו ואפילו כנסו בכלי ושתהו מותר: ודם חגבים ודגים טמאים אסור משום שהוא תמצית גופן כחלב בהמה טמאה. ודם שקצים כבשרן כמו שביארנו:**

דם

השגת הראב"ד

ידגים וחגבים וכו'. כתב הרלב"ד ז"ל אלא שאסרום כמנהגם מפני מלאית העין אל"כ יש בו קשקשים עכ"ל:

א גס ה סס: ב שם: ג עוד סס סי' יד סמ"ג סס: ד סמ"ג לאוין קלו:

לחם משנה

משום אל"ה ומשום מריפה לכך אמר שאינו לוקה משום אל"ה. ועוד דאינטריך לאשמועינן דאינו לוקה משום אל"ה נעניין ההתראה דאם התרו בו משום אל"ה אינו לוקה אל"ב אחרו בו משום מריפה ואין כאב. ועיין כל זה מה שכתב וע"ש:

פ"ו א לפיכך דם דגים וחגבים וכו'. קשה לפי מה שפירש ס"ה כדברי רבינו מ"כ דם מגבים טמאים אינו אסור אלא בנכנסו דאם בגמרא (דף נ"ג) אמרו [כ"ל ב'] לוקמוה מילתיה דרב בדם דגים טמאים ורב כנסו קאמר דמשמע דוקא כנסו. וי"ל דכד מוקמינן מילתא דרב בדגים טמאים ודאי דכנסו לאו דוקא דכיון דטעמא הוי משום דהוי אחלית שבנופן אם לי לא כנסו אם לי לא כנסו אינו לוקה אל"ב אחרו בו משום מריפה ואין כאב. ועיין כל זה מה שכתב רש"י ז"ל לדרכה אמר רש"י ז"ל אבל דאסור דאמר גורדו גורדו ואוכלו. והרי אחם לא כנסו ואעפ"כ אסור אלא שכתב רש"י ז"ל אבל הקושיא משום דבבריתא לא קאמרה אלא דאיכא בין מלות פרוש לבד בדם שעל גבי בכר דהוי לא כנסו אבל אסור ואיכא ודאי ליכא לבד דאמר אסור בדם מהלכי שאים היכא דלא כנסו וא"כ היה לו לרבינו לפרש זה ואולי לא הוצרך לפרש דכיון דמ"מ איכא איסורא. אבל אם מלות פרוש איכא דלא כנסו כדאמר דם שעל גבי בכר גורדו אבל אינה איסורא אין הדין סוף אוכא איסורא דרבנן. אי אפשר דמפרש כפירוש רבינו בדוק שפירש אם התוספות דלא אריך אלא אפילו דאם שאין הפיוסים מונעו וכו' והא"ב בשלא כנסו אי אסור לכאורה ליכא אוסר לד איסור והא איכא אוסר לד איסור איכא דלא פירש שהוא בין הפיוסים ואם כן אמאי לא שאלו בבריתא וכבר הקשיו אם המוסרות ניתר פירוש זה. ולפי שכיון שאנה רבינו אגב של איסור דם הפיוסים בולע ומינו נמנע אין עליו הפיסה כלל. ומ"מ קשה לי בלעגון ה"ב שכתב. וכן אמי ממנע בבריתא דקאמר דם דגים וחגבים שכולו איסור דמה דאיכא היא זאת הא פירוש שכולו איסור אמרו בגמ' דלא הוי

הגהות מיימוניות

[ד] בראורי רב אשי לאורא בר חבו דלית הילכתא כרבי שמעון בן שזורי אלא בסוכון ובתרומת מעשר של דמאי ע"ש ע"כ: [ה] כשנמצאת האם טריפה טוב לאסור כל הולדות שנמצאו בתוכן מספק שמא אינן בן ט"ה:

מלות דם דגים דם מגבים שכולו איסור. ואם הפרים על גבי קרקע וכו'. מסקנת דגמרא דרב אמר דם דגים אינו אסור אלא בנכנסו ואם הפרים על גבי קרקע אפילו בן כ' אינים אחיסת אמו מכשירתו ואחיסת אמו מטהרתו זו מיסה אלא אם אמר רבינו בפירוש המשנה ודע אמיר צריך בדיקה כ"ל דאמרו א

ויחול על איסור חלב וכן בטרפה. וביאר רבינו שהטעם מפני שאיסור חל על איסור במוסיף, וח"מ נלקח דבר זה שפלו למען דלית ליה איסור מוסיף מודה בזה מדקתיב בקרא וחלב וכלה דלא חלב מריפה יעשה לכל מלאכה ולכל לא תאכלוהו:

ב השורחט בהמה וגמצא בה שליל כולם הוא:

ז ואם שלמו לו חדשיו וכו'. דעת רבינו לפסוק בדין ס' שנמצא חי בתמי בהמה כהמה מתני' דפרק בהמה המקבלת (דף ע"ד) לענין שחיטה הוה ניחא בתמיהא אמו כמיכר פ"ה ולענין נודו כהמה מתני' דפרק גיד הנשה (דף ג"כ) דקתני ונוהג בשליל וה"ה לחלבו דחלב שלוקח היא בבריאתה דמתיא (גיד הנשה) נוהג בשליל וחלבו אסור דברי ר"מ ור"י אומר אינו נוהג בשליל וחלבו מותר והע"ג דאמר ר' פומעיה מחלוקת בכן בו' מי. והלך ר"מ לשיטתו שיהום שהוא מהיבנו שמיקה ור"י לשיטתו מיקום שמכבירו בשמיקה אמר לאו לאמירת דלהוי הלכה דכל מלן דתים ליה שליש קשון שמיקה אים ליה דחלבו ונידו מוחרין דה"כ חקשי לן סתמא אסתמא ועוד דהוה ליה לאפסק כסתמא דס' גיד הנשה דהוה בחרא דבחלא מסכתא יש סדר. אלא ר' פומעיה ה"ק דהני תנאי הסוים מדוחיקין בשליל ולאו לאמירת דהוי הלכה אליה ולא בא להודיענו אלא דשלוגתא היא בכן הטעם הא לאו הכי כ"ע מודו דחבן ונאמעיון דמלי דקתני בבריאתה חלבו דשליל. פי' נמי י"ל דר' פומעיה מטוס דהל"ל ור"י אלך לשיטתו מטוס דלאו הוה ס"ל לר"י קשון שמיקה הל"ל הלכה כר"מ בשמיקה אבל הלכה כמותו בנידו ולאו הא בהא תליין ונסתמי דמתיקון מכבדון הכא. ותו דקאמר ר' ווחנן דהוסיף יודו למעי בהמה ואלא חלב מבן הטעם מי ואחלו מייב לחדשים נגדל ואם אינא שהיה חלבו נגבר אם בשמיקה אמו לא דעות מחלוקת למתרשים ז"ל יש מי שפסק דחלבו ונידו מוחרין והיא דס' יותר מטוס דלא בשמיקה אמו אבל בשמיקה ומודו במעיה הכל מוחר דכל שבנהמה אמו אבל בשמיקה אמו דעם מה הטעם מה בהמה חלבו מוחר אלון מדברי הכל כן הטעם מה בהמה חלבו מוחר ולדברי הכל אינו אלא לענין קרבן לבד כמו שנקראו חלבים כליות ויותרת הכבד לענין קרבן. כמו שאתה אומר חלב הארץ וחלב בליות חטה שהוא טובם. ולפי שמרומין הברים אלו מן הקרבן לשריפה לשם נקראו חלב, שאין שם דבר טוב אלא המורם לשם, ולכך נאמר בתרומת

ד הושיט ידו למעי בהמה ומשך מחלב הטוב וכו'. מדלמר רבינו שהוציאו משמע דדוקא בשהוציאו לחוץ ואלו אבל אם חלבו והניחו במעי בהמה מוחר וכ"כ הרא"ש והרמב"ם והר"ן. ואע"פ שרבינו פוסק כר"מ דהלכו על שליל אינו ניחא בשמיקה אמו אינו אלא מדמיר דמאלי ההוא מסשליל הטוב חבר בפני עצמו לענין זה דעמו ל"מ אבל חלב שנתחבר ממנו ונתבר זה בעמי בהמה הרי הוא בכלל מה שדלמו כל בהמה מתלבו:

חלב

ד יהשורחט בהמה *ומצא בה שליל כל חלבו מותר ואפילו מצאו חי מפני שהוא כאבר ממנה. ואם שלמו לו חדשיו ומצאו חי אע"פ שלא הפרים על הקרקע ואינו צריך שחיטה חלבו אסור וחייבין עליו כרת. ומוציאין ממנו כל החוטין והקרומות האסורין כשאר הבהמות: ד הושיט ידו למעי בהמה וחתך מחלב העובר שכלו לו חדשיו והוציאו הרי זה חייב עליו כאילו חתכו מחלב האם עצמה. שהחדשים הן הנורמין לאסור החלב: ה ישלשה חלבים הן [ו] שחייבין עליהן כרת הלב שעל הקרב ושעל שתי הכליות ושעל הכסלים. אבל האליה מותרת באכילה. לא נקראת חלב אלא לענין קרבן בלבד כמו שנקראו חלבים כליות ויותרת הכבד לענין קרבן. כמו שאתה אומר חלב הארץ וחלב בליות חטה שהוא טובם. ולפי שמרומין הברים אלו מן הקרבן לשריפה לשם נקראו חלב, שאין שם דבר טוב אלא המורם לשם, ולכך נאמר בתרומת

א גם זה שם: ב טור ור"ב פי' מד סמ"ג לאוין קלו: ג טור שם כמ"ג לאוין קלח:

פ"ז ד הושיט ידו למעי בהמה ומשך מחלב הטוב וכו'. מדלמר רבינו שהוציאו משמע דדוקא בשהוציאו לחוץ ואלו אבל אם חלבו והניחו במעי בהמה מוחר וכ"כ הרא"ש והרמב"ם והר"ן. ואע"פ שרבינו פוסק כר"מ דהלכו על שליל אינו ניחא בשמיקה אמו אינו אלא מדמיר דמאלי ההוא מסשליל הטוב חבר בפני עצמו לענין זה דעמו ל"מ אבל חלב שנתחבר ממנו ונתבר זה בעמי בהמה הרי הוא בכלל מה שדלמו כל בהמה מתלבו:

השגת הראב"ד

*ומצא בה שליל וכו'. נראה כדלמ"ד ל"ל אין זה בדברי הרב ל"ל אלא מדברי הרב רבינו אמריים ז"ל, עכ"ל:

חלב

ד יהשורחט בהמה *ומצא בה שליל כל חלבו מותר ואפילו מצאו חי מפני שהוא כאבר ממנה. ואם שלמו לו חדשיו ומצאו חי אע"פ שלא הפרים על הקרקע ואינו צריך שחיטה חלבו אסור וחייבין עליו כרת. ומוציאין ממנו כל החוטין והקרומות האסורין כשאר הבהמות: ד הושיט ידו למעי בהמה וחתך מחלב העובר שכלו לו חדשיו והוציאו הרי זה חייב עליו כאילו חתכו מחלב האם עצמה. שהחדשים הן הנורמין לאסור החלב: ה ישלשה חלבים הן [ו] שחייבין עליהן כרת הלב שעל הקרב ושעל שתי הכליות ושעל הכסלים. אבל האליה מותרת באכילה. לא נקראת חלב אלא לענין קרבן בלבד כמו שנקראו חלבים כליות ויותרת הכבד לענין קרבן. כמו שאתה אומר חלב הארץ וחלב בליות חטה שהוא טובם. ולפי שמרומין הברים אלו מן הקרבן לשריפה לשם נקראו חלב, שאין שם דבר טוב אלא המורם לשם, ולכך נאמר בתרומת

לחם משנה

כולל וה"ק מתוך שכולל האיסור בגברים נוסף על החלב. אבל מה לעשה שה"ה כתב שהות איסור מוסיף והוא חיתה. וכדרב מוכל"ל לו' בן חביב ז"ל לחב בפסקיו (דף קכ"ה) על לשון הלם מלבר מן התי וכו' מלחב דבריו בסדר ה' ו"ל שם בתוך דבריו הו שנמלפה אמר כך ולאחי חייל איסור מריפה מאיסור חלב בלאבר כלב כדרב ברלגם פ"ו מעשה איסור כולל והדרב קרלו שם איסור מוסיף והכל שוה עכ"ל. ו"ע בדבריו בתמו דכתב הכל שוה ואולי בלה לומר דיש לייחב בדעת רבינו מה שכתבתי דלוולמו כלן הוא איסור כולל:

ג ואם שלמו לו חדשיו וכו'. לחב ה"ה דעת רבינו וכו'. ביאור דברי ה"ה ז"ל מפני שרבינו הוא דלה סתם מעשה דפסק דחלבו אסור כלומר שרלים בתמיה (דף פ"ט:) ומוכר בשליל וכדלמרו דומב בשליל ה"ה לחלבו שאסור כמו שמעה מומו בבריאתה. ומע"ג דבגמרא משמע דמאן דלית ליה שאינו מעשיר מלבר ונידו מוחרין ברבר ז"ל ה"ה ולהבית הכרת לדברי רבינו דמ"ל דמ"ל מוקבר לן סתמא מסתמא כלומר אם לא כדעת רבינו דלא הת בהיים לן תנא בא' אמרינן דהוה ר"ל (דף ע"ד) דהוא ניחר בתמיהא אמו ואיך סתיים לן כאן דמוכר בשליל וה"ה לחלבו שאסור. ושוד מלבד זה קשה לדברי המפרשים ז"ל דהוה לבו למיסתם בהתרא והוה ולהו למימר דאינו ניחר בתמיהא אמו בהתרא דמוכר בשליל כיון דהא בהא תליא. וה"ם ה"ה ושוד דהוה ליה, ל"ל דכוותה הוא דהוה לן בלומר אנן מי לא ס"ל כדברי רבינו. לכן יש לומר דמאי דקאמר ר' פומעיה (דף ע"ד:) הוא דהשוו מדוחיקין ולאו לאמירת דהא בהא תליא ס"ל לר' פומעיה קאמר דכיון דהוא קאמר לא הלכו בו אלא על עסקי שהיעה בלבד ומתרם מילתייהו דרבנן משמע דכרבנן אית ליה וכיון דהוא סבור הא בהא תליא הוה ליה למפסק בסתמא דגוד הנשה אלא ודאי דכוותם ר' פומעיה אלא לאמירת דהא בהא תליא לגמרי. וה"מ בשלמא אי כדברי המפרשים קשיא תולדם ר' פומעיה דהא בהא תליא דאי פסקא כר' מאיר בשליל פסקא דאינו ניחר בתמיהא אמו ואי פסקא דמיחר פסקא כר' יהודה אבל לדברי רבינו מאי קא"ל דהא שוי המדוח הא קא חזינא ליה. וי"ל דאמשינן דחלבו דבריתה לא קא אלא אשליל ולא אגיד. (אין זה לדוק דה"כ אחה צריך לומר כן דאל"כ מיקמי לך אמאי הכיא בגמרא הך מימרא דר' פומעיה לאמרך אלא משמע דאי לאו ר' פומעיה הוה אמינא דחלבו קאי אגיד ולא הוה צריך מידי לכך הכיא הא דבני פומעיה. וא"ת איך אמשינן ר' פומעיה דחלבו לא קאי אגיד בהתרא נמי ניחא הכא ואמאי דקאמר הכך לשיטתו לא קאי אלא אשליל ברר אירע מל זה בתוספות ע"ש. א"כ יש לתרץ דעת רבינו דאע"ג דלדבריו אמאי דקאמר ר' פומעיה הכך ר' מאיר לשיטתו אינו מדוייק

הגהות מיימוניות

אמנם בבשר שנמצא אין להקל שבכר נהגו העולם לאסור חדבר. ועיין פס"ו קרוב לסופו וקערה בפניה שטולחין עליה בשר לא נאסרה לפי שנסתר הדם ונוטל סעליה אבל אם יש גומא בקערה נאסרת דטליה כרותח ע"כ סס"ה: ס [טור שם ז"ל. והרמב"ם אסרו אפי' לא הפרים על גבי קרקע ולא נהירא]: [ו] וחלב האליה מיקרי חלב סתמא לא מיקרי דכל חלב שאינו שוה בשר וכשב ועז אינו חלב כדאיתא בפרק כל הבשר וחלב שעל יתר הכבד התירו לפי שאינו דומה לשאר חלב, וחלב שעל גבי דפנות התירו דלפנים הוא

ד הושיט ידו למעי בהמה ומשך מחלב הטוב וכו'. מדלמר רבינו שהוציאו משמע דדוקא בשהוציאו לחוץ ואלו אבל אם חלבו והניחו במעי בהמה מוחר וכ"כ הרא"ש והרמב"ם והר"ן. ואע"פ שרבינו פוסק כר"מ דהלכו על שליל אינו ניחא בשמיקה אמו אינו אלא מדמיר דמאלי ההוא מסשליל הטוב חבר בפני עצמו לענין זה דעמו ל"מ אבל חלב שנתחבר ממנו ונתבר זה בעמי בהמה הרי הוא בכלל מה שדלמו כל בהמה מתלבו:

מגדל עוז

השוחט בהמה ומצא בה שליל כו' עד לאסור בחלב: בחב הרא"ש ז"ל אין זה כדברי הרב ז"ל ומו' ואני אומר מה בכר וכו' כוס בלבד הוא שחולק על הרב בהמה בהמה ומאין לו לדיין אלא אבל אם שניו הלאות ונס מחלקו מתחלקת ומה זו ואחתם יורה לבנו פרק בהמה המקבלת: שלשה חלבים הם עד בהרמיאם לא חלבו ממנו. פרק גיד הנשה (דף י"ג) ומפו פרק כל הבשר (דף קע"ו):

פ"ז ד הושיט ידו למעי בהמה ומשך מחלב הטוב וכו'. מדלמר רבינו שהוציאו משמע דדוקא בשהוציאו לחוץ ואלו אבל אם חלבו והניחו במעי בהמה מוחר וכ"כ הרא"ש והרמב"ם והר"ן. ואע"פ שרבינו פוסק כר"מ דהלכו על שליל אינו ניחא בשמיקה אמו אינו אלא מדמיר דמאלי ההוא מסשליל הטוב חבר בפני עצמו לענין זה דעמו ל"מ אבל חלב שנתחבר ממנו ונתבר זה בעמי בהמה הרי הוא בכלל מה שדלמו כל בהמה מתלבו:

ד יהשורחט בהמה *ומצא בה שליל כל חלבו מותר ואפילו מצאו חי מפני שהוא כאבר ממנה. ואם שלמו לו חדשיו ומצאו חי אע"פ שלא הפרים על הקרקע ואינו צריך שחיטה חלבו אסור וחייבין עליו כרת. ומוציאין ממנו כל החוטין והקרומות האסורין כשאר הבהמות: ד הושיט ידו למעי בהמה וחתך מחלב העובר שכלו לו חדשיו והוציאו הרי זה חייב עליו כאילו חתכו מחלב האם עצמה. שהחדשים הן הנורמין לאסור החלב: ה ישלשה חלבים הן [ו] שחייבין עליהן כרת הלב שעל הקרב ושעל שתי הכליות ושעל הכסלים. אבל האליה מותרת באכילה. לא נקראת חלב אלא לענין קרבן בלבד כמו שנקראו חלבים כליות ויותרת הכבד לענין קרבן. כמו שאתה אומר חלב הארץ וחלב בליות חטה שהוא טובם. ולפי שמרומין הברים אלו מן הקרבן לשריפה לשם נקראו חלב, שאין שם דבר טוב אלא המורם לשם, ולכך נאמר בתרומת

ויש

שמתלה לויה מתעברת מבחוכה ומחוכה לויה מתעברת המעלה ולא דקה מנסה ולא נסה מדקה ולא היה מבחתה ולא בחמה מחיה ומחריים מלקו בדבר ומתרו בהן דבחמה מהוכה ממתלה הוא דקיימא הלכה דאין מתעברת זו מזו אבל דקה מנסה ונסה מדקה ומיה מבחמה ובחמה מחיה מתעברת זו מזו וכן הוא דעת רבינו ז"ל:

י מותר לשחוט את המעוברת וכו'. (תכר מכלה):

יא אין איסור טו"ב מהא חלא וכו'. מלגמת דרבותא היא אם טהר בזכרים אם לא מטוס דבגמ' מיתיתין בריתא דתניא לו"ב טהר מבא בנקבות ומינו עובר בזכרים תנויה אומר מבא בין בזכרים בין בנקבות ויש מי שפסק כתנויה מטוס דשמעת אמר הלכה כתנויה ויש מי שפסק כת"ק בר מלגמיה דתנויה וכן פסק הריא"ף והסדיק כל אחד לרלויה ודעת רבינו ביש דמרי דהלכה כת"ק דתנויה וכו' לעניין דינא דמינו עוקר אבל לחומרא אלא לשחוט מינו לכתחלה הלכה כתנויה וכן היה דעת מקצת המורים וכן הם דברי רבינו אין איסור טו"ב מבא בודאי אלא בנקבות אבל מספק מהבא גם בזכרים ומטוס ספק לא לקי:

יב השוחט את הטרה וכו'. מטוס כמשנה הלשון רבינו ומשמע דמתלמא מהרי על כל אחד ואחד שוכר מטוס טו"ב:

שחט שני בניה וכו'. מטוס במשנה ומשמע דמילתא דלא מטמא בליסור אלא היא וגמ' מלוסף דבר ואחזו מני מייב:

שחטה ואת בנה וכו'. מטוס במשנה הלשון רבינו ומשמע דמילתא דהרי הלן חרי ליסורי דאחזו ואת בנו:

שחטה ואת בנה וכו'. בן בתה וכו'. מלגמת דרבנן וטומטום דרבנן מחייבי מלקות ול"מ מטוס טומטום מחייב שמונים והרי מירוסה דמחני' דבטומטום ואת בתה עדיין לא עבד ליסורא כלל ובטומטום בתה הרי בטומטה אי אמי ליסורים דטו"ב חד מטוס הוא ומומטום מחייב מליקות דר"מ מטוס אמי אמות אמ"ג דמעטה אחד הוא ומטוס בתה ואחזו אמי בנה ואת"ב שחטה מודה ר"מ דלא לקי אלא חד מטוס דהסמה הוא וחד אם הוא דאין מחייב אל הנסיס אלא מטוס בנו ואחזו אבל בבא חד מעטה חמה ואין הלכה כר"מ:

יג שנים שלקחו וכו'. מטוס בטומטה אמי שלקחו אמי בתה ואת"ב שחט את הבת וכו'. ג"ל מטוס אם) ובת"ק ופירש"י דטעמא דאמרו לוקה אלא אחת מטוס אחד ולמו ואחד מעטה:

יג שנים שלקחו אמי בהמות וכו'. מטנה אם:

יד בארבעה מרקיס בטנה וכו' נם זה מטנה אם (דף פ"ג):

ום"ש

יי מוהר לשחוט את המעוברת עובה ירך אמו ויהוא. ואם יצא העובר חי אחר שחיטה והפרים על גבי קרקע אין שוחטין אותו ביום אחד ואם שחט אינו לוקה: **יא** איסור אותו ואת בנו נוהג בנקבות שוה בנה ראי. ואם נודע וראי שזה הוא אביו אין שוחטין שניהן ביום אחד ואם שחט אינו לוקה. שהדבר ספק אם [ל] נוהג בזכרים או אינו נוהג: **יב** השוחט את הפרה ואחר כך שחט שני בניה לוקה שתי מלקות. שחט את בניה ואחר כך שחט היא לוקה אחת. שחטה ואת בתה ואת בן בתה לוקה שתים. שחטה ואת בן בתה ואחר כך שחט את הבת לוקה אחת בין הוא בין אחר: **יג** שנים שלקחו שתי בהמות זה האם וזה הבת ובאו לדין. זה שלקח ראשון ישחוט ראשון והשני ימתין למחר. ואם קדם השני ושחט זכה וימתין הראשון עד למחר: **יד** בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחבירו צריך להודיעו ולומר לו כבר מכרתי אמה או בתה לאחר לשחוט כדי שימתין זה האחרון ולא ישחוט עד למחר. ואלו

א פ"ם כפמ"ג לפון קלד וכן מוכח כמור סם פי' סד: ב מור סם פי' סז סמ"ג לפון קמט: ג עור סם סמ"ג סם: ד סם:

יי מותר לשחוט את המעוברת וכו'. עלגמת לקר שחיטה וכו' בהוספתא פ' בהמה המקבה הכוחק לא הבכמה ומלא בה בן פ' מי לסור מטוס לו"ב דברי ר"מ וחכ"א לון לסור מטוס לו"ב בנמר לומר ולא בנ. לא מקחנו לא שמעון מחיסה לסור מטוס לו"ב ולא שלמו מטון שחיסה מוחר מטוס אחר ולא בנו:

יא איסור לומו ולא בנו עובר בנקבות וכו'. כפ' לומו ולא בנו (דף ע"מ) מניה לומו ולא בנו עובר בנקבות ומינו עובר בזכרים מנויא לומר מבא בין בזכרים בין בנקבות עלמיון בגמ' (דף פ"מ) דל' יהודה סבר (לון) הוסיון לזרע הלכה ונסוף כמובות (דף ק"ל:) פסקינן הלכה כר' יהודה ונלמ"ק לומו ולא בנו מסיקנא דרבי יהודה מסוקי מסקנא ליה לו מוסיון לזרע הלכה ולסיק פסק רבינו כה כדין הסיקנא דלון מוסיון ולא מחסין לון לקר:

יב השוחט את הפרה ואת"ב שחט שני בניה וכו'. מטנה אם (דף פ"ב) ובחב רמ"ל. דמשמע דשחט שני בניה ואחר כך שחטה אינו לוקה אלא אחת. מטנה אם לחין מחסה מטוס דלון שחיסת לוקה אלא אחת: ומ"ש שחטה ואת בהמה ואת בן בתה וכו' אם בתנאה. (ומ"ם שחטה ואת בן בתה ואת"ב שחט את הבת וכו'. ג"ל מטנה אם) ובת"ק ופירש"י דמשמע דאינו לוקה אלא אחת מטוס אחד ולמו ואחד מעטה:

יג שנים שלקחו שתי בהמות וכו'. מטנה אם:

יד בארבעה מרקיס בטנה וכו' נם זה מטנה אם (דף פ"ג):

ום"ש

אלמר מתה מיבא בכסף. ומ"ם ואם יצא המוכר מי לקר שחיסה וכו' בהוספתא פ' בהמה המקבה הכוחק אם הבכמה ומלא בה בן פ' מי לסור מטוס לו"ב דברי ר"מ וחכ"א לון לסור מטוס לו"ב בנמר לומר ולא בנ. לא מקחנו לא שמעון מחיסה לסור מטוס לו"ב ולא שלמו מטון שחיסה מוחר מטוס אחר ולא בנו:

יא איסור לומו ולא בנו עובר בנקבות וכו'. כפ' לומו ולא בנו (דף ע"מ) מניה לומו ולא בנו עובר בנקבות ומינו עובר בזכרים מנויא לומר מבא בין בזכרים בין בנקבות עלמיון בגמ' (דף פ"מ) דל' יהודה סבר (לון) הוסיון לזרע הלכה ונסוף כמובות (דף ק"ל:) פסקינן הלכה כר' יהודה ונלמ"ק לומו ולא בנו מסיקנא דרבי יהודה מסוקי מסקנא ליה לו מוסיון לזרע הלכה ולסיק פסק רבינו כה כדין הסיקנא דלון מוסיון ולא מחסין לון לקר:

יב השוחט את הפרה ואת"ב שחט שני בניה וכו'. מטנה אם (דף פ"ב) ובחב רמ"ל. דמשמע דשחט שני בניה ואחר כך שחטה אינו לוקה אלא אחת. מטנה אם לחין מחסה מטוס דלון שחיסת לוקה אלא אחת: ומ"ש שחטה ואת בהמה ואת בן בתה וכו' אם בתנאה. (ומ"ם שחטה ואת בן בתה ואת"ב שחט את הבת וכו'. ג"ל מטנה אם) ובת"ק ופירש"י דמשמע דאינו לוקה אלא אחת מטוס אחד ולמו ואחד מעטה:

יג שנים שלקחו שתי בהמות וכו'. מטנה אם:

יד בארבעה מרקיס בטנה וכו' נם זה מטנה אם (דף פ"ג):

ום"ש

הרדב"ז (מכ"ז)

יי מותר לשחוט את המעוברת וכו'. זה מבואר בבמה דוכחי עובר ירך אמו ואם הפרים ע"ג קרקע כיון דמטון אמיתה מדלבנן מפני מרלות הטון אין שוחטין אותו ביום אחד שחט את אמו:

יא אין איסור טו"ב מהא חלא וכו'. אם מחלוקת תנאים ופסק כר' יהודה דמסקנא ליה. וא"ל קשיר קתני תניא כחיב אותה דמשמע זכר וכחיב בנו מי שנמו כדוך מחרין ומשמע נקבה הילכך טהר בין בזכרים בין בנקבות אלא לרבנן אמאי כחב אותו שהוא לשון זכר. וי"ל דאותו משמע זכר ומשמע מין הטור ואם לעבר מין הטור ואם לשון זכר:

יב השוחט את הפרה וכו'. אם מפנה כלשון רבינו: שחטה ואת בנו וכו'. אם מפנה ומשמע דמילתא דלא מטמא בליסור אלא היא וגמ' מלוסף דבר ואחזו מני מייב: **שחטה** ואת בהמה וכו'. בן בתה וכו'. מלגמת דרבנן וטומטום דרבנן מחייבי מלקות ול"מ מטוס טומטום מחייב שמונים והרי מירוסה דמחני' דבטומטום ואת בתה עדיין לא עבד ליסורא כלל ובטומטום בתה הרי בטומטה אי אמי ליסורים דר"מ מטוס אמי אמות אמ"ג דמעטה אחד הוא ומטוס בתה ואחזו אמי בנה ואת"ב שחטה מודה ר"מ דלא לקי אלא חד מטוס דהסמה הוא וחד אם הוא דאין מחייב אל הנסיס אלא מטוס בנו ואחזו אבל בבא חד מעטה חמה ואין הלכה הר"מ: **יג שנים** שלקחו וכו'. מטנה זה שלקח ראשון ישחוט ראשון ואם קדם השני ושחט זכה וכמ

בבל מהם בקלון בן עקיבא אמר רבן רשלגי עלה הדרש שאר זמרבי שהבטה
בהמתם עיר קרעוסה בן מורי בקלון בן עקיבא שהא שתה אלא שהשה
משם מלוא תמיהי מרבה ובריה אישא יקל יוצא עליו קלון זה בן עקיבא זה
שהה שהמרן על הלשון אבריו את כל הדרי שהתה בשתה אמר ר' אבא
למשה הבא הראשון והיו לו בנו עקיבא הדבה ובעת הראשה שבני ארם מרבצין
לדשה תמרין על אלו בנו עקיבא שהתה בשתשה אמן והא אחר לאחתו
ולעולם מהה רבי שריא נאון זל"ל הבן עקיבא מעון שהשה הסרבנן בבר אשי
ובן רבינו יהודה הבן זל"ל הצבלו שהשה בספר הדינין יונן הלכה למעשה
דרשתם את הסרם ומצא בן תשעה חי ואפרים ע"ג קרקע ועשה על מרתיו
ה"ר מעון שהשה והלכו ונתן הדבר אמרו ונקרינן לי בשאר ברמה ובן הלכה
השהם את הרבה ומצא בה בן שמנה חי אי מה ארבן תשעה מה אינ שהוא
מרעה הבא השלל קרעו ומצא את רמה ומהה הלא אמר בעבור שריפות
דידה הבלא"ה מעון הוא שרי" השהם את הרבה ומצא בה בן תשעה חי
הפרים ע"ג קרקע ונמצא שריפה הבא הראש אמר בעבור שריפות הבה הבי
היכו המרבי לו שהשה ואמר הלכו הבה משם הראי לאחתו בבהמה מעלא
הי אריגן מריפות הבה אפי' אי הבה משמה נאל הבה שראה הוא אמר
לו מרבנן בעבור לאחתו הבאמר הלכו ונתן הבל השהם את
הבהמה ומצא בן תשעה חי הלא הפרים ע"ג קרקע ומצא שריפה בא נחלק
הבהתנו שהבי הבינו אבי הערי הבל שרבינו יואל אלי זל"ל שהוא אמר
באכילה בתנן מעון לשריפה ששהשה מפרתה בהמה מטאה אסרה באכילה
ומריפה אסרה באכילה מה בהמה מטאה אין שהשה מפרתה את מריפה
לא תמרה שהשה לא אם אמרת בהמה מטאה שלא הה לה שעת הכשר
[האכה כשריפה שהשה לא אם אמרת בהמה מטאה שלא הה לה שעת הכשר
מריפה מן הבמן מגין לא אם אמרת בהמה מטאה שבן אין בעיר שהשה הוי
הבמן מי הה לה שעת הכשר אבי אמר אם שהה קדם לתה ה"ר כמה
"רבעי רב אשעיא הבשה יהו למע הבמה הבשה הבן תשעה חי ויצא אחר
שהשה ואם קיימת מה שהשה מפרתה אי לא אמר הבן תשעה חי
שנולדה מריפה מן הבמן מגין וקיים דאמר הבמן שהשה הבן
הלא היתה לה שעת הכשר לא שהשה הלא הל עלה תורת שהשה ואם אילא
הבשה במע אבי שהשה הבי הבי הותבולה לשהשה זו שעת הכשר קדם
שהשה ראי בין עיל הבי שהשה לה "אל הבא שנעה מריפה מן הבמן
ומשהשה לה בבעלת תשב הגלם הבא שהשה הבי אמר אבי הבי לה
הא איהא הבן מקנה שהא מריפה מטה באכילה בשהשה אבי אבי הבי לה
שעת הכשר הבא מריפה מטה אם שהשה את אבר הבא הבהמה אלא אם אין כן
מקנה שהא מריפה לא מריפה לי שהשה אמר להבי באכילה לא הבה שהשה
אכל בבהמה האכל וכן מסק נמי הבינו עכין זל"ל ורבינו שמואל בי"ר יעקב ואמר
זל"ל מהבי ואמר הבן מקנה תשעה חי שהא מריפה ולא הפרים ע"ג קרקע
שהא מהבה מכל בבהמה האכלו ולא הבע מכן שבעה חי אי מה מריפה בן תשעה
מה שהבי חיים שהשה אם אינ שהשה הם הי מהבה מריפה אלא הבא
הבע המשהה הבי שבעה חי הבא הלא הבה בהמה אבי אמר אם שהבה הבי
הבא הבי הבי הבי הבי הבי הבי הבי הבי הבי הבי הבי הבי הבי הבי הבי הבי הבי
הבי

ונראה הכוונה עפ"י מה דכתבו המפרשים דמש"ה דקדק רש"י ז"ל בלשונו ז"ל שקרעוהו והוציאו את ולדה ולא כתב שנולד דרך הרחם אחרי שחיטה וכמ"ש הש"ך ביו"ד סי' י"ד סק"ו עיי"ש ופירשו דס"ל דאם יצא דרך רחם אף לאחר שחיטה אינו בכלל יוצא דופן עיי"ש ואולם זה נסתר מדברי הגמ' הנ"ל דא"כ מאי פריך מי דמתה והדר ילידתי' אמי' מאי יולד נפקא והלא בכה"ג דהוציאו דרך רחם שאינו בכלל יוצא דופן שפיר איצטריך למעוטי. ולכן י"ל דזה כוונת ר"ג ז"ל דנהי דאינו נחשב שיצא בעצם הלידה ככל יוצא דופן משום דנולד דרך הרחם. מ"מ אינו בכלל כי יולד דבעי' לידה כדרכה וזה עצמו חשוב שיצא שהרי רוב הנולדים בחיי אמם נולדים וזה ג"כ חשוב שיצא מכדרכו במה שנולד אחרי מיתת האם ולפי"ז מבואר דנולד אחרי שחיטת האם. אם נולד דרך רחם אינו בכלל יוצא דופן כיון שאין שיצא בעצם הלידה אך מ"מ אינו קרב משום דאינו נולד כדרכו:

ולפי"ז יתכן דיש הבדל בין הכשר הקרבה לחלות קדושה וזה דאף דבעינן כדרך לידה במה שהוא כדרכו בכל עניניה ואף שיצא שאינו בעצם הלידה כהא דנולד אחרי מיתת אמו מסלק ממנו הכשרו היינו רק לענין הכשר הקרבה בזה כל שאינו כדרכו ממש מסלק הכשר הקרבה. אבל כשדנין לגבי חלות הקדושה י"ל דרק שלא כדרך לידה מה שהוא שיצא בעצם הלידה הוא דמסלק דין חלות הקדושה. אבל שיצא שאינו בעצם הלידה וכגון שנולד דרך רחם אף שאינו דרך לידה גמורה דהיינו בחיי אמו מ"מ אין שיצא זה מונע חלות הקדושה וטעם הדבר נראה עפ"י דברי התוס' בחולין (סוף דף עז:) דאף למ"ד בהוימן קדושים קדוש נפל משום דילפינן קדשים מבכור דקדשי נפלים דה"ה בכל ולדות קדשים יעו"ש והנה לידת נפל בודאי ג"כ אינה לידה גמורה ונפל לא חזי להקרבה מ"מ לגבי חלות קדושה סגי בזה כיון דבעצם הפעולת לידה ליכא שיצא וחשוב הא מפורש בחולין (דף קלו:) אדרבה מבכור הו"ל למילף שכן יתום ופירש"י ז"ל דיתום שנולד אחרי מיתת אמו חייב בבכורה לא ליקרב רק דילעה עד שיסתאב יעו"ש ומבואר דבכור שנולד אחרי מיתת האם חשוב לידה ליקדש ולא דמי ליוצא דופן. וע"כ שפיר יוצא דופן שהשיצא בעצם הלידה דמסלק חלות קדושה בבכור ה"ה דמונע דין הויתן בולדות קדשים. אבל שיצא זו שנולד אחרי מיתת אמו שאינו מונע חלות קדושה בבכור רק מסלק הכשר הקרבה ה"ה בולדות קדשים אינו מונע חלות קדושתן וחשוב שפיר הוי' ליקדש. ובסמוך יבואר עוד בזה. עכ"פ לע"ג לפי"ז ישוב הלח"מ בשיטת רמב"ם ז"ל דהרי כשהוציאוהו מן האם ולא נולד דרך רחם שפיר נ"מ בין מ"ד בחעי אמן קדושים לבהוימן קדושים דלמ"ד בהוימן בכה"ג שאינו דרך לידה אף שכלו חדשיו אינו קדיש:

יט) **ובישוב** דברי רמב"ם ז"ל דנקט בן ד' חי ולא נקט בן ה' שכלו לו חדשיו הי' נראה עפ"י דברי הש"ס בחולין (דף עד:) אר"א לא הילכו בו אלא על עסקי שחיטה בלבד [לא הילכו בשליל להקל למיחשבי' כשחוט] ופריך אלימא חלבו דשליל מפלג פליגי דתני' גה"נ נוהג בשליל וחלבו אסור דברי ר"מ ר"י אומר אינו נוהג בשליל וחלבו מותר ואר"א אר"ה מחלוקת בבן ט' חי והלך ר"מ לשיטתו ור"י לשיטתו ע"כ ומבואר מזה דלר"מ דבן ט' חי אינו נתר בשחיטת אמו חלבו אסור ולרבי יהודה חלבו מותר:

והנה רמב"ם ז"ל במא"ס (בפרק ז הי"ג) כתב דהשוחט את הבהמה ומצא בה שליל אם לא כלו חדשיו חלבו מותר ואם כלו חדשיו אעפ"י שא"ל שחיטה חלבו אסור וחייבין עליו כרת יעו"ש וכבר תמה ההמ"ג שם שזה סותר דברי הגמ' הנ"ל דלר"י בבן ט' חי נתר בשחיטת אמו גם חלבו מותר [ועי' בכס"מ שם דיש חילוק בין אם החלב שלם בתוכו דאינו נתר בשחיטה ובין אם נתמך החלב בתוכו דנתר ול"ע כוונתו] וכבר האריכו הרבה לישב הסוגיא לפי שיטת רמב"ם ז"ל עיין בר"ן (בחולין דף 5.) ובתורת הבית לרשב"א ז"ל ועי' בכו"פ ובפמ"ג (סי' כב) ובב"י. (סי' סד) ואולם למדתי טעם דברי [ה]רמב"ם ז"ל ממוך דברי הרא"ש ז"ל בפרק בהמה המקשה סימן ה' וזה לשברת רמב"ם ז"ל דענין זה דמהני שחיטה לאם לולד הנמצא בתוכו מהני רק להתיר איסור שהוא מצד חסרון השחיטה כגון איסור אמ"ה ונבילה מהני שחיטת האם לשוי' לולד כנשחט. אבל איסור חלב שקודם שנשחט אסור ומייב עליו כרת אינו נתר ע"י שחיטה דמה ענין שחיטה להתיר איסורים. ואולם בולד שלא כלו לו חדשיו שהוא כאחד מאברי' ממש נתר הכל אף האיסור. דגזה"כ להתיר כל הנמצא בתוכו אבל כלו לו חדשיו ומי הוא שהוא ברי' בפ"ע ע"כ נהי דאשוב כאחד מאברי' ונתר בשחיטתה היינו מה שהוא נוגע לשחיטה מהני השחיטה אבל לא לשאר איסורים עיי"ש בשי' הרא"ש ז"ל ומבין ההיפוך בשיטת רמב"ם ז"ל ואכמ"ל בביאור הסוגי' שם. ועי' פמ"ג (יו"ד סי' יד) באורך יעו"ש:

ולפי זה מבואר מזה דשיטת רמב"ם ז"ל דיש שני דרכים בהיתר בן פקועה הדרך הא' הוא בתורת ממיר דמלבד זה דאמרינן דפעולת השחיטה שבאם משוי' לי' לולד כנשחט כיון שהוא כאחד מאברי' וכמו שכל האברים נחשבים כשחוטים

ע"י שחיטת הסימנים כן נחשב העובר כשחוט מלבד זה יש בזה דין מתיר ואף במה דלא מהני שחיטה להתיר מ"מ שחיטת האם גזה"כ דמתרת ולד הנמצא בתוכו מן האיסור שיש בו ומהאי טעמא מתיר את האיסור חלב אף שאין זה איסור שניתר בשחיטה וכן איסור נבילה בולד מת בשחיטה לא מהניא למה שנעשה נבילה והוא מטעם גזה"כ מקרא דכל בבהמה תאכלו להתיר הנמצא בתוכו וכלשון הגמ' בחולין (דף עה.) הרבה מצלת על שאינו גופה ממה שמצלת על גופה יעו"ש. ואמנם זהו רק בלא כלו לו חדשיו אבל כלו חדשיו ומי דהוה בהמה גמורה שיטת הרמב"ם ז"ל דאינו בכלל היתר זה שגלי קרא בנמצא במעי אמו שהוא מתיר כל איסורים שבו רק בזה יש דרך ג' בתורת נשחט לבד דכיון דעובר ירך אמו חשוב שחיטת האם כאלו שחטו לולד אבל לא עדיף מן שחיטה ואותן האיסורים שאינן ניתרין בשחיטה נשארו באיסורם אף שנמצא במעי אמו [וכבר האריכו האחרונים החת"ם ול"ת בענין היתר בן פקועה אם הוה כנשחט או מתיר והנה מד' הרא"ש ז"ל אלו מבואר דיש מקום דהוה גם כן בתורת מתיר כגון בלא כלו חדשיו ויש מקום דהוא ניתר מתורת נשחט לבד ואכ"מ]:

ומעתה נתבונן דהנה לכאורה לפי מה דאמרינן בש"ס ב"ק (דף עו:) תהי בי' ר"ה וכי שחיטה מתרת הלא זריקה מתרת עיש"ה ובפירש"י ז"ל פסחים (דף עז:) בד"ה דם דכי ליתי' מעכב דהא תרויהו מודי אם אין דם אין בשר דממחילת הקדשן הן נאסרים וכפרה אינה באה אלא בדם וכהנים משלחן גבוה קזמי וכיון דכפרה ליתי' איסורא להיכן אזיל עכ"ל ומבואר מזה דכל בהמת קדשים יש עלי' איסור הקדש שאוסרה באכילה ואיסור זה אינו ניתר בשחיטה רק בזריקה וכ"כ רש"י ז"ל בתמורה (דף מז.) בד"ה מאי ביניהו כו' כל שכן דאינו ניתר דהא ממעות תרומת הלשכה בא וזריקת דם לא הוי לשמה דנשחטי באכילה עכ"ל. ומבואר גם מזה דבלא זריקה אינו ניתר איסור הקדש. והנה בש"ס חולין (דף סט:) מבואר דאבר שאינו בפנים בשעת שחיטה אינו ניתר בשחיטת אמו עיי"ש ולפי"ז צריך מובן בהא דתמורה (דף יא.) הנ"ל דלמ"ד ולדות קדשים במעי אמן הן קדושים ניתר ולד קדשים בשחיטת אמו והלא ולד קדשים יש בו איסור הקדש דהוי כגידולי הקדש לשיטת רש"י ז"ל בתמורה (דף לא:) או דגזה"כ דיש בו איסור הקדש וכמ"ש תו' שם בד"ה ואפילו יעו"ש וא"כ איסור הקדש הרי אינו ניתר בשחיטה לחודא ובעי גם זריקה. וא"כ יקשה הלא בעת זריקה אין הולד מצורף עם אמו ואיך ניתר הולד בזריקת אמו הא גם בשחיטה אינו ניתר כל שאינו בפנים ולא עדיפא זריקה משחיטה:

[ולבאורה הי' נראה עפ"י דברי הש"ס בחולין (דף סט.) בעי רב חנני' הוליא עובר את ידו בעזרה מהו [מהו להיות לו מחילת העזרה ממילא להתירו בשחיטת האם] מיגו דהוה ממילא לגבי קדשים הוי נמי ממילא לגבי דהאי או דילמא לגבי דהאי לאו ממילא הוא דמחילת עובר אמו הוא ומסיק דמחילת עובר אמו הוא ואינו ניתר בכה"ג משום דהו"ל חוץ למחילתו יעו"ש וא"כ י"ל דכ"ז קודם שחיטה דדרכו של עובר להיות חוץ ממילת האם לא מהני מה דהוי במחילה אחת לגבי קדשים ובעי' מחילת האם ממש. אבל אחר שחיטת אמו דאז אין דרכו להיות במחילת אמו רק דמ"מ אי אפשר להיות ניתר בפעולת אמו אם אינן במחילה אחת שפיר י"ל דבזה מהני מה שנתיבש בעזרה דהוה מחילה אחת לגבי קדשים ועי' מעילה (ג:) קלטוה מחילות ואינו מוכרח כמובן ואכמ"ל בזה]:

ואולם נראה לק"מ וזה דהא מבואר בדברי הרא"ש ז"ל הנ"ל דיש בשחיטת אמו כח להתיר איסורין שבולד אף במה שאין שחיטה מועלת כמו איסור חלב שאין לו היתר בשחיטה ויתר מגזה"כ דכל בבהמה תאכלו. ולפי"ז לכאורה גם איסור מוקדשין שבולד אף שמוקדשין אינו איסור הניתר בשחיטה מ"מ ראוי להיות ניתר ע"י דין המתיר שמגזה"כ דכל בבהמה תאכלו דולד הנמצא במעי אמו פקעי ממנו כל האיסורין וא"כ לכאורה הי' צריך להיות הדין ליתי' הולד נאכל גם קודם זריקה דאמו דהא פקע איסור מוקדשין דידי' בשחיטת אמו וכמו דניתר החלב משום דפקע האיסור בשחיטת אמו אף דקודם השחיטה יש בו חיוב כרת וכמבואר בדברי הרא"ש ז"ל הנ"ל. אך הטעם בזה דחלוק איסור חלב מאיסור מוקדשין הוא דאיסור חלב אינו איסור התלוי בסיבה שהרי אין חלב הולד אסור מצד הסרון איזה פעולה רק בעצם כל שהוא מותר. קרוש ונקלף יש בו איסור חלב וע"כ שפיר חלב ולד זה. כיון דהותר בעת שחיטת אמו דגזה"כ שפעולת שחיטה דאם מפקעת איסורים דולד נשאר בהיתרו. אבל איסור מוקדשין דיש עשה דדם זנחיך יישפך והדר והבשר תאכל וכמבואר בפסחים (דף עז:) ועיין מכות (יז.) וברמב"ם (פי"א ממעה"ק) עיי"ש א"כ כל שיש חובת הזריקה יש איסור לאכלו קודם הזריקה ולכן עובר זה שהוא כאחד מאברי האם יש בו איסור לאכלו קודם הזריקה כמו שאר הבשר כיון דיש בכאן חיוב זריקה. ואף דבעובר ליכא חיוב זריקה אבל הרי העובר ירך אמו ויש באם חיוב זריקה ע"כ חיוב זה מעכב לאכילתו ומש"ה

ריח דלגב שבחות לו הא דיין יש החול אבל עכ"ל לדבר ויש לנו לומר דהשעה הוא בחדר מיומי החול דהוא זמן שחיטה והלה מ"ש בש"ע לדקן מקלה שוחטין בזהרין כו' ל"ל דמיין הה מיזוק רק לחלון דקפיל לעיון זוגות ומחן ולא קפיל לא קפדינן בהדי וע"ל אחים שחון חשיב לא יזוק להם בחמת, ועי' סלהדין ס"ל ב' דמעוקן זה המחשב עמיס פו' לימודי עדבי שביעות חפיון חפות לו' ולריך לחלק בין שם דהוא עיון גוחוק לבין הר דכאן דהוא עיון סגולי שפיר יש לחוש לו ואין בכל כמו זה משום מעוקן וז"ל:

(ל כט) **בפי** יש בעו"ז סק"ב וכ' הרא"ש הטעם כו' ולולחה דעתו כו' ע"ש ולכאורה כוונת הע"ז דדש הבהמה מעורב בדש העובר ומש"ה אסור וע"ע הא"ל אם יעול דש העובר לקדירה ויהי' בקדירה ס' אחוק משהו שתרי דעכ"ל משהו וש בו מדש העובר שהוא היתר וכן אם יאכל בזית מדש העובר לא יתחייב דהא יש בו משהו היתר ובוודאי אין הדין כן ועול דברי הרא"ש והע"ז [וע' בר"ן בפ' בהמה הנקבה דכ' עוד טעם אחר בהא דדמו אסור וחלבו מותר] הי' נלענ"ד הטעם בפשיטות דאיון דעובר יד אמו ונחשב לאחד מאברי' לכן אחלב שפיר מותר דהא אין חלב אסור רק של אברים פרטיים כחלב הקרב והכליות כו' וע"ל עובר זה נמי דהוא אחד מאברי הבהמה אבל עכ"ז הרי אינו אבר הפרטיי של הבהמה שחלבו אסור שהרי אין לומר בו דהוא בוזאת של הבהמה אן הקרב שלו והוא רק אבר שתמת אבל לא אותו אבר הפרטיי שחלבו אסור וכיון דהוא רק אבר שתמת ואבר שתמיי הרי אין חלבו אסור כלל זולת אותם אברים הפרטיים שפירשה בהם תורה שחלבם אסור והרי אין עובר זה אותם אברים הפרטיים רק אבר שתמת ולכן שפיר חלבו מותר ומשא"כ לענין דם דדש של כל הבהמה יהי' מאיזה אבר שיהי' אסור ולכן שפיר גם דם עובר זה אסור דאבי' העובר יוד אמו, והוא אבר הבהמה אמ"ל אבל הבהמה אמי' הרי' אבל הבהמה ומה' אבר שבבהמה שיהי' בהמה הרי' בהמה אמ"ל ולכן שפיר גם דם העובר אסור אבל בפשיטות לחוגם עדיין לפי בזה דא"כ אבל הי' ראוי שיחשב דם העובר רק דם האברים והי' ראוי שיהי' רק בלאו ואינו בזולין ע"ד כ' משמע דהוא בברת לר' ואמן ע"ש ואולם גם זה אין קושיא דהי' דהעובר הוא אבר הבהמה ת"מ הרי יש לו חיות לעצמו והרי יש בו נפש ודם הקיה וכדומה הוצא ממנו הוא דם הנפש ודם העובר אבר הבהמה שיש בחבר הרות נפש ואינו הי' בחבר אחר של הבהמה יהי' חיזה שיהי' נפש והוא הדם הוצא ממנו חיפוח דם הנפש הרי ג"כ הי' בברת כיון דקיין כ' כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא כל אוכלו יכרת ע' ריש דם שחיטה וז"ל ואדרבה לפי טעם הרא"ש יוקשה דכ' דדם האברים של הבהמה מתערב עם דם העובר כו' דא"ל הי' אמר שיהי' רק בלאו דהא דם האברים הוא רק בלאו ואולם בחמת ל"ל כדברי הרא"ש ולאו מעמי' הו"ל דדם הנפש של הבהמה מתערב בדם העובר דכיון דהעובר ניזון וגדל מן הבהמה לכן הדם העיקרי של הבהמה הוא דם הנפש מתערב בו ואסור שפיר משום דם הנפש ואך מה שכתבו למעלה עדיין ק' דא"כ הי' ראוי דלא יוכרח ס' נגד כזית וכן שלא יהי' חיוב בכזית [וכוונת הרא"ש כ' בחמת דכיון דהעובר ניזון וגדל מדם הבהמה והוא מתערב ובבלע בכולו לכן אפשר דם העובר עצמו להחשב כולו דם הבהמה ממש ואולם גם זה צריך הבנה ואין להאריך כי לענ"ד עיקר הטעם כדכתיבנא]:

ל) **בט"ז** שם סק"ד כ' מעון שחיטה משום מראית עין דאפי' לאיחלופי בבהמה גמורה כו' עכ"ל וע"ע ל' זה דהרכיב בזה ב' מעמים דמראית עין אין ענינו גזיר' שמא יבואו לידי איסור וענינו רק משום חשד שאסור להביא

ור' יוחנן אמר חלבו כחלב בהמה אוירא גרים
רשב"ל אמר חלבו כחלב חיה חדרשים גרמי א"ר
בל היכא דלא כלי לו חדשיו לא כלום הוא כי
פליגי בבנון שהושיט ידו למעי בהמה ותלש
חלב מבן תשע חי ואכל ר' יוחנן אמר חלבו
כחלב בהמה חדשים גרמי ר' שמעון בן לקיש
אמר חלבו כחלב חיה אוירא וחדשים גרמי •
ואותביה ר' יוחנן לר' שמעון בן לקיש מהא
דתניא בתורת כהנים מה חלב ושתי הכליות
האמורין באיל אשם מוצא מכלל שליל כלומר
דבשלמים כתיב את החלב אשר על הקרב
ולא את השליל יכול לא יהא בעונש ובאזהרה
אבל יהא בעמור והקרב כשהוא אומר חלב
ושתי הכליות באשם שאין ת"ל ומה שלמים
שאין בכל מינן טעון אליה כלומר שהרי יש בהן
שור ועז שאין טעונין אליה הרי הן טעונין חלב
ושתי הכליות אשם שכל מינן טעון אליה א נו
דין שיהא טעון חלב ושתי הכליות מה ת"ל חלב
ושתי הכליות מה חלב ושתי הכליות האמור
באשם מוצא מכלל שליל שאינך יכול לומר
חלב שליל הנמצא באשם יקרב שאין אשם
בא נקבה אף כל אפי' בקרבנות הבאין בנקבה
חלב האמור בהן מוצא מכלל שליל בשלמא
לדידי דאמינא חדשים גרמי איכא לאוקומה
האי בבן תשעה חי דכיון דבהמה היא איצטריך
למעוטי אלא לדידך הא לאו חלב מיקרי ופשיטא דאינו בעמור והקרב ולמה ליה למעוטי
אמר ליה טעמא דידי נמי מרמעטיה קרא הוא • דמרמעטיה אשמעינן דלאו חלב הוא •
ואיכא מרבוותא ז"ל דסבירא להו הרי יוחנן וריש לקיש בפלוגתא דר' מאיר ור' יהודה
פליגי ר' יוחנן כר' מאיר וריש לקיש כר' יהודה חדהו דעתן של הרב רבי אפרים ורמב"ם
וחדהו דעתן דאמר אפי' לר' יוחנן דאמר לא קא שרינן לר' יהודה אלא בחלב דשליל הניתר בשחיטת אמו ומשום כל בבהמה דאכלו אבל
לר' מאיר אפי' לר' יוחנן דאמר נמי חלבו אסור בחלב בהמה וריש לקיש דאמר אפי' לר' מאיר קאמר
דאמר לא אסר רבי מאיר אלא בשיצא לאויר העולם חי ואפי' אחר שחיטה אבל קודם שיצא לאויר העולם לא •
ועוד הבינו אלפס ז"ל וכן פי' כאן רש"י ז"ל • ורבותינו בעלי התוספות כן דעתן • שנינו בפ' גיד הנשה • דגיד
הנוהג בארץ ובחוצה לארץ בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין ובמוקדשין • ואקשי עלה בגמ' פשיטא משום
דשרי פקע ליה איסור גיד מיניה • ואוקימנא בולדות קדשים וקסבר נוהג בשליל וולדות קדשים במעי אמן קדושים
הוא נוהג • ואיסר קדשים בהדי הדדי אתו • ואיכא למירק ורא נבי בריתא דקתני נוהג בשליל וחלבו אסור הרי"מ
אינו נוהג בשל יל וחלבו מותר אמרינן א"ר אלעזר א"ר הושעיא מחלוקת בכן תשעה חי והכן ר' מאיר לשיטתו
דאמר לשיטתו כלומר דנחלקו בפרק בהמה המקשה בשוחט את הבהמה ומצא בה בן תשעה חי ר"מ אומר
שחיטה רבי יהודה אומר שחיטת אמו מטהרתו אלמא אפילו לר' מאיר דאית ליה נוהג בשליל לא חייל עליה
גידו עד תשעה חדשים גרמי ליה ואיסור מוקדשין חייל עליה משעת יצירה • ורבותיני בעלי התוס'
ז"ל דהא דר' אלעזר א"ר הושעיא אע"ג דקאי אבריתא דפליגי בה ר"מ ורבי יהודה לענין חלבו וגידו איהו לא
אלא אחלבו לבד והיינו דשייך ביה מחלקתן בשל עסקו שחיטה דלרבי מאיר דקאמר טעון שחיטה דאלמא
ליה בהמה מעלייתא וקרינא ביה חבחת מבקרך ומצאנך הוא נמי דחשבינן ליה בהמה לענין חלב וקרינן
חלב שור וכשב ועז ורבי יהודה סבר דלא חשבינן ליה בהמה הילכך לא קרינא ביה בקר וצאן וחלבו מותר
שעת יציאתו מרחם כרכתיב שור או כשב או עז כי יולד אבל לגבי גידו לא הלכו לשיטתן אלא מעטיה דרבי
בגידו משום דקרינא ביה כל בבהמה תאכלו •] ונכון הוא אלא דאמרתי איכא למידק מראקשינן ומי מצית

מוקמת

מני לחשבינן לה בהמה מעיקר ולא מלן דלמר טהר בעלילה
ולקמן הטעם לא וכיון דכן קדושים קדמי
ולקמן עד שעת לידה והלכך חלבו ממי הוספת דפלוגתא דר'
מאיר ר' הוספת דפלוגתא דר' יהודה כגון הטעם דלמר
לא אמר הוספת אלא בבליר מכסי לא וכיון דכן הטעם דלמר
לא אמר הוספת אלא בבליר מכסי לא וכיון דכן קדושים קדמי
ולקמן עד שעת לידה והלכך חלבו ממי הוספת

הלכו לשיטתן בשחיטה אלמא הוה ליה סתמא דגיד הנשה בתראה דהא יש סדר למשנה בחדא מסכתא כדאיתא בריש האלילים א"כ רבי יוחנן הפסיק וחני כסדרם מתניתין כדים ס"ל בחלב בן תשעה חי וכרבי מאיר אמרה לשמעתיה ואפילו לגבי שחיטה נמי הוה ליה למיפסק כרבי מאיר ושמעינן ליה לר' יוחנן דאית ליה בשחיטה כר' יהודה כדאמרינן בפרק המקשה כי סליק ר' זירא אמתיה לרבי אסי דיתיב וקאמר להא שמעתא דאמרן ארבעה סימנין אית ליה להאי אמר ליה ישר וכן א"ר יוחנן ישר: ואמר דלדברי המתיר דמותר קאמר דארבעה סימנין אית ליה לגדיה לא סבירא ליה. ואלו היינו אומרים כדברי רבותינו אתם ז"ל שכתבנו למעלה דהא דר' אלעזר ור' הושעיא לא קאי אלא לגבי דוה ניחא מפני דלא סתרן סתמי דמתני' אהדדי וכולהו סתמי אין סתם לן תנא בפרק המקשה בשחיטה כר' יהודה וקיימא לן כוותיה דהלכו וכר' אלעזר דאמר הלכו לשיטתן וקיי"ל כר' מאיר בגידו וכדסתים בפרק גיד הנשה ותני נוהג בשליל ובה' לאו בשיטתן הלכו בו אבל והא דר' יוחנן נמי דארבעה סימנין אית ליה להאי אתיא שפיר אי תרי טעמי הלכתא ניהו: ונראה שזו היא דעת רבינו אלפס ז"ל בפרק המקשה קיי"ל כחכמים דאמרי שחיטת אמו מטהרתו והוא שלא הי' לגבי קרקע וחלבו מותר אבל דמו אסור ואם הפרים על גבי קרקע שחיטה וחלבו אסור ואין צריך לומר דמו דתניא בפ' גיד הנשה ונוהג בו וחלבו אסור דר"מ ר' יהודה אומר אינו נוהג בשליל וחלבו מותר לר' יהודה ע"כ לשון הרב ז"ל ומדנקט רבנו דחלבו מותר אבל דמו לא קאמר דחלבו ונידו מותר ותרוייהו אתנהו בברייתא משמע דס"ל דדוקא הלבו מותר אבל גידו אסור ועוד שהוא הביא מתני' דגיד הנשה דקתני נוהג בשליל נראה שדעתו דהלכה כמ"ר מאיר בגיד דשליל כמו שכתבנו כבר: ודמה ותוציא ממנה בן תשעה חי טעון שחיטה דקתני קרעה ומצא בה בן תשעה חי הדין הוא דתנבלה בידו דאינה שחוטה וכדתנן בפרק השוחט כלל א"ר ישבב משום ר' ותשע כל שנפסלה בשחיטתה וכל ששחיטתה כראוי והבר אחר נרם לה להפסל טרפה ותנדה לו ר' עקיבא. ואין צריך לומר בנותר ומעקר בפרק אירו ואת בנו השוחט וגתנבלה בידו והנותר והמעקר פטור משום אותו ואת בנו השוחט את הבהמה את טרפה ומצא בה בן שמונה כין חי בין מת או בן תשעה מת לכ"ע אסור באכילה לפי שהוא אינו בן שחיטה שחיטת אמו מתירתו באכילה לפי שמימני האם לא באו להתיר באכילה דטרפה הוא אבל אם מצא בת תשעה מתה בשחיטת עצמו דגרסינן בפרק המקשה א"ל אמי השוחט את הטרפה חי לדברי האוסר לדברי המתיר אסור כלומר לדברי ר' מאיר דאמר כין תשעה חי בשחיטת אמו מותר כאן בשחיטת עצמו שאין זה עם ולדברי ר' יהודה דמתיר בן תשעה חי בשחיטת אמו הרי זה אסור דהכי זה כשחוט ואין שחיטת אמו מתירתו פה הוא רבא אמר אף לדברי המתיר מותר ארבעה סימנין אית ליה להאי וקיי"ל כרבא. והב הסדא נמי הכי אלה. ונרסינן נמי דתם כי סליק ר' זירא אשכחיה לר' אסי דיתיב וקאמר להא שמעתא דארבעה סימנין אית ליה אל יישר וכן א"ר יוחנן ישר. ואת השוחט את הטרפה ומצא בה בן תשעה חי לטה אינו ניתר בשחיטת הוא שחיטת טרפה שחיטת ראויה הוא אלא שדבר אחר נרם לה ליפסל והאם שנטרפה אסורה באכילה אבל העובר מן הטרפה מפני מה אינו ניתר בשחיטת האם ואם נפשך לומר שלא יועילו סימני האם לעובר יותר כמה שלא יועילו הלא שנינו בברייתא אמר להן ר' מאיר לחכמים אם מהרה שחיטה אותה ואת האבר המדולדל בה דבר אחד המהר את העובר דבר שאינו נופה אמרו לו הרבה מצלת על שאינו נופה יותר מנופה שהרי שנינו חותך מן הנופה שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה. יל דכל שסימני האם מועילין לעצמה לכולה או מקצתה מועילין לעובר שבמעיה אבל לטה שלא יועילו סימני עצמה כלל אין מועילין לעובר שבמעיה ולדאמרינן דכמי הדם א"ר אבא לא לכל א"ר מאיר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה מודה ר' מאיר שאין מתירה באכילה ומצא בשוחט את הטרפה ומצא בה בן תשעה חי מ"א כיון דא"ר מאיר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה תיהני שחיטת אמו ולא ליבעי שחיטה קמ"ל. וגרולה מזו אמרו שמימני טרפה מועילים לבן תשעה חי שבמעיה לחצאין מן התם אמר רב חסדא השוחט את הטרפה ומצא בה בן תשעה חי טעון שחיטה ואם מת טהור מלטמא במשא ארבעה סימנין אכשר ביה רחמנא לומר שמימני האם אע"פ שאין מועילים לעובר שבמעיה להתירו באכילה כדרך שאין

מחוי מלא ריכא דליכא דלוגתא כלו מסמ שכרי אמרכו כרים פ"ק התורה. השחיטה את התורה ומצא בה רמות יונה אסור שלא לחתיכה התורה אלא בשיש מרסות אל מרסה שאמור וכל בהמה מפרסת פרסה ושוסעת שסע מעלת גרה בבהמה אותה תאכלו לא החתיכה הורה אלא בשיש מרסות או מרסה אבל רמות יונה לא התירה הורה מצא בה רמות בחסת ורגלה ברגלי יונה מומר שרוי הוא ברמות לפי שיש במינו מרסות ואפילו מצא בה רמות שיש לה מרסה מותר. ראוה לי שכל שמצא בה רמות

הלכו לשיטתן בשחיטה אלמא הוה ליה סתמא דגיד הנשה בתראה דהא יש סדר למשנה בחדא מסכתא כדאיתא בריש האלילים א"כ רבי יוחנן הפסיק וחני כסדרם מתניתין כדים ס"ל בחלב בן תשעה חי וכרבי מאיר אמרה לשמעתיה ואפילו לגבי שחיטה נמי הוה ליה למיפסק כרבי מאיר ושמעינן ליה לר' יוחנן דאית ליה בשחיטה כר' יהודה כדאמרינן בפרק המקשה כי סליק ר' זירא אמתיה לרבי אסי דיתיב וקאמר להא שמעתא דאמרן ארבעה סימנין אית ליה להאי אמר ליה ישר וכן א"ר יוחנן ישר: ואמר דלדברי המתיר דמותר קאמר דארבעה סימנין אית ליה לגדיה לא סבירא ליה. ואלו היינו אומרים כדברי רבותינו אתם ז"ל שכתבנו למעלה דהא דר' אלעזר ור' הושעיא לא קאי אלא לגבי דוה ניחא מפני דלא סתרן סתמי דמתני' אהדדי וכולהו סתמי אין סתם לן תנא בפרק המקשה בשחיטה כר' יהודה וקיימא לן כוותיה דהלכו וכר' אלעזר דאמר הלכו לשיטתן וקיי"ל כר' מאיר בגידו וכדסתים בפרק גיד הנשה ותני נוהג בשליל ובה' לאו בשיטתן הלכו בו אבל והא דר' יוחנן נמי דארבעה סימנין אית ליה להאי אתיא שפיר אי תרי טעמי הלכתא ניהו: ונראה שזו היא דעת רבינו אלפס ז"ל בפרק המקשה קיי"ל כחכמים דאמרי שחיטת אמו מטהרתו והוא שלא הי' לגבי קרקע וחלבו מותר אבל דמו אסור ואם הפרים על גבי קרקע שחיטה וחלבו אסור ואין צריך לומר דמו דתניא בפ' גיד הנשה ונוהג בו וחלבו אסור דר"מ ר' יהודה אומר אינו נוהג בשליל וחלבו מותר לר' יהודה ע"כ לשון הרב ז"ל ומדנקט רבנו דחלבו מותר אבל דמו לא קאמר דחלבו ונידו מותר ותרוייהו אתנהו בברייתא משמע דס"ל דדוקא הלבו מותר אבל גידו אסור ועוד שהוא הביא מתני' דגיד הנשה דקתני נוהג בשליל נראה שדעתו דהלכה כמ"ר מאיר בגיד דשליל כמו שכתבנו כבר: ודמה ותוציא ממנה בן תשעה חי טעון שחיטה דקתני קרעה ומצא בה בן תשעה חי הדין הוא דתנבלה בידו דאינה שחוטה וכדתנן בפרק השוחט כלל א"ר ישבב משום ר' ותשע כל שנפסלה בשחיטתה וכל ששחיטתה כראוי והבר אחר נרם לה להפסל טרפה ותנדה לו ר' עקיבא. ואין צריך לומר בנותר ומעקר בפרק אירו ואת בנו השוחט וגתנבלה בידו והנותר והמעקר פטור משום אותו ואת בנו השוחט את הבהמה את טרפה ומצא בה בן שמונה כין חי בין מת או בן תשעה מת לכ"ע אסור באכילה לפי שהוא אינו בן שחיטה שחיטת אמו מתירתו באכילה לפי שמימני האם לא באו להתיר באכילה דטרפה הוא אבל אם מצא בת תשעה מתה בשחיטת עצמו דגרסינן בפרק המקשה א"ל אמי השוחט את הטרפה חי לדברי האוסר לדברי המתיר אסור כלומר לדברי ר' מאיר דאמר כין תשעה חי בשחיטת אמו מותר כאן בשחיטת עצמו שאין זה עם ולדברי ר' יהודה דמתיר בן תשעה חי בשחיטת אמו הרי זה אסור דהכי זה כשחוט ואין שחיטת אמו מתירתו פה הוא רבא אמר אף לדברי המתיר מותר ארבעה סימנין אית ליה להאי וקיי"ל כרבא. והב הסדא נמי הכי אלה. ונרסינן נמי דתם כי סליק ר' זירא אשכחיה לר' אסי דיתיב וקאמר להא שמעתא דארבעה סימנין אית ליה אל יישר וכן א"ר יוחנן ישר. ואת השוחט את הטרפה ומצא בה בן תשעה חי לטה אינו ניתר בשחיטת הוא שחיטת טרפה שחיטת ראויה הוא אלא שדבר אחר נרם לה ליפסל והאם שנטרפה אסורה באכילה אבל העובר מן הטרפה מפני מה אינו ניתר בשחיטת האם ואם נפשך לומר שלא יועילו סימני האם לעובר יותר כמה שלא יועילו הלא שנינו בברייתא אמר להן ר' מאיר לחכמים אם מהרה שחיטה אותה ואת האבר המדולדל בה דבר אחד המהר את העובר דבר שאינו נופה אמרו לו הרבה מצלת על שאינו נופה יותר מנופה שהרי שנינו חותך מן הנופה שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה. יל דכל שסימני האם מועילין לעצמה לכולה או מקצתה מועילין לעובר שבמעיה אבל לטה שלא יועילו סימני עצמה כלל אין מועילין לעובר שבמעיה ולדאמרינן דכמי הדם א"ר אבא לא לכל א"ר מאיר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה מודה ר' מאיר שאין מתירה באכילה ומצא בשוחט את הטרפה ומצא בה בן תשעה חי מ"א כיון דא"ר מאיר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה תיהני שחיטת אמו ולא ליבעי שחיטה קמ"ל. וגרולה מזו אמרו שמימני טרפה מועילים לבן תשעה חי שבמעיה לחצאין מן התם אמר רב חסדא השוחט את הטרפה ומצא בה בן תשעה חי טעון שחיטה ואם מת טהור מלטמא במשא ארבעה סימנין אכשר ביה רחמנא לומר שמימני האם אע"פ שאין מועילים לעובר שבמעיה להתירו באכילה כדרך שאין

הלכו

הלכה כמותו ובשאר המקומות הלכה כרבנן דאיפלגו עליה. והילכך קיימא לן כי הא דרב אשי בתרא הוא: ?ולענין טרפותו של בן פקועה זה כיון דמן הדין כשחוט ועומד הוא אלא המשום מראית העין בלבד שהרי שחיטה נראה דאין טרפות פוסל בו. וכן כתב רש"י ז"ל שהוא בן פקועה. הה דרב אדא בר אבין דנפל עליה הובא ועמדו שלא כדין עוד לחיות ואעפ"כ התיר לו רב אשי בשחיטה לפי שעיקר מה שהרו חכמים שחיטה אינו אלא משום מראית העין ואיכא לאיחלופי דמעלא אבל סימני טרפה אין אוסרין אותו בכלל שאין לחוש לטרפה משום מראית העין שאין הרואה אותו יודע שנטרף והבא מלמהן אותו וכן נראה עיקר. מראיצטריך לומר דנפל עליה אם לא נתכוון בעל הגמרא להשמיענו דבר זה למה הוצרך לומר עליה הוא ומאי נפקא מינה דאי משום ענין שחיטה לימא ההוא לקועה ההוא בי רבה בר אבוה אתא לקמיה דרב אשי ואמר ליה זיל שחטיה ג"כ נראה דלא כיה ואפי' בחליר או דרס מותר וכן אמר שחטו בסכין פגומה שאין הרואה יודע זה והבא למלך מלמדין ולענין חלבו הורה הרב אלפסי ז"ל שהוא אסור מכיון שהפרים על גבי קרקע משום דמיחלף בחלב בהמה וכן בהלכות גדולות הפרים ע"ג קרקע בעי שחיטה ונקרע בישרא והרמב"ן ז"ל כתב דקלוט בן פקועה מותר בלא שחיטה כדבעינן למיכתב קמן בסמוך חלבו נמי מותר גרסינן התם אמר אביי הכל מודים בקלוט בן פקועה שהוא מותר כלומר אע"ג דהפרים ע"ג קרקע מ"ט כל מילתא דתימא מידכר רכיר לה אינשי יש לומר שכתב בהם אבא דאמרי אמר אביי הכל מודים בקלוט בן פקועה שהוא מותר מ"ט כל תרי מידכר רכיר לה אינשי וכן הוא בפי' רש"י ז"ל והוא ז"ל מפרש שאותו קלוט הוא בן פקועה ואמו היתה טרפה ומשמע לפי גרסא זו דדוקא בקלוט בן קלוטה והוא בן פקועה שרו רבנן הא בקלוט בן פקועה דליכא תימא לא שרו ומיהו לענין פסק הלכה מסתברא דבלישנא קמא עבדינן הולכין אחר הקל דאיסור זה קל דאינו אלא משום מראית העין. והר"ז ז"ל לא גרים איכא דאמרי והכי גרים אמר אביי הכל מודים בקלוט בן קלוטה בן פקועה שהוא מותר וכן נמצא במקצת הנוסחאות ופי' דהכל מודים דבקמיתא דאביי דרש שזורי ודבנן ולענין בן פקועה עצמו שהפרים ע"ג קרקע הכל מילתא דתימא מידכר רכיר לה אינשי ואם עצמו אינו בן פקועה אלא שהוא קלוט שנולד מקלוטה ואמה של קלוטה היתה בת פקועה הכל מודים בו שהוא הכל תרי תימה מידכר רכיר לה אינשי ומאן מודים דיחנן דאמר דלר"ש שזורי הוא מותר ובנו אסור הבא דאפי' בנו מותר הואיל ואיכא תרי תימהי ואפי' לרבנן דאמרי דהפרים ע"ג קרקע שהוא טעון שחיטה ועוד שהוא אינו בן פקועה כיון דאיכא תרי תימהי שרי ולדבריו בן פקועה ממש שהוא קלוט אפי' לרבנן מודו רשרי ובבן של פקועה אעפ"י שנולד כדרך הנולדים אם הוא קלוט ואמו קלוטה דאיכא תרי תימהי לכ"ע נמי שרי. ולענין דתם אמר רב משרשיא בן פקועה דאזיל אבהמה מעלייתא לדברי האומר חוששין לזרע האב הולד אין לו הפרש"י ז"ל דהוה ליה כמי שאין לו אלא סימן א' מצד אמו והסימן האחר אין שחיטה נורגת בו והרי הוא כשחוט ואין לך בהמה הניתרת בסימן א' ואין סימן זה האחרון מצטרף לראשון שאין לך שהייה גדולה מזו שהראשון נולד משנולד. ורב משרשיא לית ליה הא דתניא לעיל דארבעה סימנין אכשר ביה רחמנא. והקשו עליו דבהמה זו אפי' סימן אחד אין לה דשניהן נחשבין באלו מחציתן שחוטין ואין שחיטה שייכא ביה בכלל ל"ד ארבעה סימנין אכשר ביה רחמנא בהא מודה דלא אמרו ארבע סימנין אית ליה אלא בשוחט את הבהמה לפי שאין סימני העובר נחשבין כשחוטין כלל כיון שנמצאה האם טרפה אבל כאן הרי נחשבין בשחוטין. ואלא דאיך תהא הבהמה ניתרת בסימנין שאנו רואין אותו כאלו נשחטו כבר. ותדע לך דגבי עובר שחציו בר"פ המקשה גבי בעיא דטרו לגמע חלבו משמע דאבר הוצא אין לו תקנה לעולם מדאמרינן הא לית ליה נתא בשחיטה ואלו לדברי רש"י ז"ל איתא דהיא דלא כמ"ד ארבעה סימנין אכשר ביה רחמנא. ולדידי נמי דהא בברייתא קתני לפי שמצינו במעשר שני ובכורים שיצאו חוץ לשחיטתן וחזרו למקומן מותרין יכול אף זה לומר אבר הוצא ת"ל ובשר בשדה טרפה. ואמרינן מאי גמרא אמר רב כטרפה מה טרפה כיון שנטרפה שוב אינה היתר אף בשר כיון שיצא שוב אין לה היתר. אלמא כטרפה ממש משוינן ליה שאין לו היתר לעולם ומשמע דבשחיטת עצמו כיון שניתר חציו בשחיטת אמו אלא הכא כפשטה מפרש לה בן פקועה דאול אבהמה מעלייתא דרב האומר חוששין לזרע האב הולד אין לו תקנה דחצי סימנין נחשבין כשחוטין גמורין ושוב אינו ניתר בחצי סימנין

ולענין

הלכה

[illegible]

גליון מהרש"א

(כי' יא' מ"ש ג') בחמה חיה ועוף. בש"ס אדם אם יש בו משום אבר מן החי ע"ח רשב"א מ' שאין בו. ורשב"א מ' אע"פ כ' דעובר עליו משום אכילת דם מ' כ' ע"ש מה ש"א בתשובה: (נמק"ס) משום בל תשקצו. אבל הטמאה בים מכלי ובו שרצים גם בכ' תשקצו לית בהו שרץ מ' ע"ש סע"ב. ע"ח: בינת הרדם ח"א יו"ד ס"א ס"ב: (סעיף כ' ס"ט) בין חי בין מת. ע' מס"ש מ' יו"ד ס"ק: (שם) מותר באכילה ואינו מעון שחיטה. משאל"ב בתולעים הנולדים בן הבשר יו"ד ס"ק מ' מ"י סל"ק סי"ב: (ס"ק מ"ק) ובחב הרא"ש המשנ"ר ר"ל אחר. ר"ל מ"ק. משום דבר' ראבר' ראבר' ולא סברנו לעיר הקיר אחרי: (ס"ק ק"ג) לפי שיתר בשחיטה אמר.

יד אברהם

(כי' יא' מ"ק א') ראיה ושם מעונין בחלבות. בחב כמה"ס ולא"ר ס"ק לעיר"ס ל"ק מי מליקה קנוקה כלל דטוה מה"ל מעיקר כלל דטוה מה"ל מה"ל מה"ל

ביאור הגר"א

(ז) (לקמן) ויש מגמגמין בדבר . משום דקי"ל בכ"מ כלישנא בתרא אבל בח"ה כתב דדוב' סברים ל"ב לישנא בתרא כלל ואף לסברים דבתי' הלכה כלישנא קמא דבדברגן דלכן אחר הסיקל הנפרס בזה דאינו אלא משום מראית העין וה"ר ל"ב אינא דאחרי אלא אמר אביי כו' ומפרש דשני הלשונות לא פליגי דלישנא קמא אמר הבל מדרים ר"ל רבנן דר"ש שווי ולישנא בתרא קאי אבנו של בן פקיעה לי' יוחנן דאמר מדרה ר"ש שווי בנו שרוא אמר אבל אם הבן פקועה הוא קלום ובנו ב"ב קלום הבנו ב"ב מחר מת לו בן מ' שמתום אמו מעברתו וכן היכא שאם אינו בן מ' . *) אבל ולחי כשמתחין עד חצלת מ' לגיהנם שאם יצא מספק כפל ובדלקמן סי' ט"ו אפילו היסוס אמו עריפה ניחר בשמיעה עצמו וכ"כ בפיוסק סי"ב : יב בן מ' אין לו תקנה בשחיטה . דסרי הוא כמי שאין בן מלת מיום מ' מלד אמו שסמיום הכל שמע ומומו הוא אמין שמיעה ומכמה בן מ' ומכמה בחרא לא מלמדה לקמה לחין לך סמיה גדולה . מו שבראלמון שמוע מעגולד (רש"ו ופוסקים) ומל"ב דבן מעגולד בן מ' מעלת הוא ולא סיה לריך שמיעה ומכ"ב אם מיום מ' דלידים בשמוע . הרמב"ן והרי"ן ומניחה כ"י ומוסמפת והרא"ש ולכיו יומם ומלר פוסקים ולפ"ז בן פקוע שבא מן הטרפה ובא על בהמה

(ח) שאר טרפות אינו אוסר (ט) אותו ואם לא הפרים על גבי קרקע (ד) אינו טעון שחיטה . ואם (ו) פרסותיו קלוטות . פי' שפרסמו כולה מ' ומיום סדוקה (מו שסיה בו שוס (ה) אלר דבר המוס) (הגהות מהרי"ו ו אף על פי שהפרים על גבי קרקע אינו טעון (ס) שחיטה ז [ז] ויש מגמגמין (ו) בדבר : ג"ר אם לא שחט האם אלא קרעה . (ז) וכן אם שחטה [ח] ונתנבלה בידו או שנמצאת טריפה . אם העובר (המשך הה) (ח) בן מ' חי ח טעון שחיטה לעצמו וניחר (ז) בה . [ט] יא ואם הוא בן מ' מת או בן ח' אפילו חי מ' דרי זה אסור :

דעה ומכשיו לון לחיה מוס ולד המלת בגמרה ל' פס כלס (מ) מריפה . (הגהות מיימוני כשם ס"מ"ב סוף לחיון קלין ומ"ה סוף כלל ל"ס) ולא מהני לו שמיעה עלמו [יא] המיסיון אמת לעו (ז) בן (ט) מ' : ד"ר יב בן מ' חי שנמצא במעי שחוטה כשרה

(ה) אותו . ואם לא הפרים על גבי קרקע . דלון מטרפסמין טולי הלו אלל שמיעה כיון דלמלכוהו שמיעה בעינן כלמלו כ"כ הרמ"ם : (ו) פרסותיו קלוטות . דמילמה דמסיכה הוא ודכיל לוכמי שזה הסמיה הוא בן מקוע ולא אחי לאמלופי . *) יש מגמגמין סל"ל לוכמה אמריני בגמרא דלוקא הרי מולמה דמסיכי בעינן דסיינו שמקוע ולא קלוטה אמתמלה כה ולד שהוא ב"ל קלוט ובכיעבד מכיעבד לאוסר : (ז) וכן אם שחטה כו' . בטור כתב אפילו אם שחטה כו' ובכתב לוים דכיון שמחלה המיסה וכתב לוים כלמלו מהרי וכן בגרי"פ סי"ח יט שמיעה לחיים דמהרי לסרבה דוכיל מ"מ יש

דעלמא והוליד ס"ח כולד כמאי כתמה דעלמא ולימר כמחיטת עלמו ולא דקדק המחבר וכתב במתי מחוסה כמרה: יג וגדל ובא על בהמה כו'. ס"ס ליפסה דסייגו בהמה דעלמא מבא מל. בת פקוע והולידה מכולד לין לו תקנה מעמה כמלכי ועיל מי' יד ס"ק י"ל שגם המלב מבא ממנו לאסר: יד והוליד. נראה לדק דקדקו הש"ו ובאר פוסקים וכתבו והוליד לגמרי אלא גם המלב בהמיתם אמו ואין לו מיתן כלל מבכי הוא בלמנו בין מלד ומחר כבן פקוע דעלמא ול"ל הב"ח וכן נראה מלשון רש"י שבמ"ק י"ב. ומחר הב"ח ול"ל ולאלה ד"ס בהמה מבאה בל בת פקוע ומעמה הפקוע ומעלת בה ולד דאמה ולד. מני ביחר בהמיתם אמו דמעוכת מלומת בהרא דאמיר בהסיג ולא אמריגן לין דאמו לא בעי מיתם מן הפקוע ולולד בעי מיתם לי מיתיגן לדע הלב אם לין לא ביחר בהמיתם אמו אלא הבמה בל בבמה מרבה הכל ביבל מעמ לבלבל ובן הלב אם לין לא מבעי מ

אולם מדברי רש"י (עד. ד"ה קורעו) לא משמע כפירוש זה, שהרי כתב שאם שחט בהמה ומצא בה בן ח' חי או מת או בן ט' מת קורעו משום דאינו טעון שחיטה "ומודי בהו ר"מ דאיתרבו מכל בבהמה תאכלו, דלאו חדשים איכא ולאו אוירא איכא, הילכך לאו בהמה הוא." והנה מתחילת דבריו משמע שאף לר"מ בעינן גזיה"כ כדי להתיר בן פקועה שהוא נפל. הרי דס"ל דאף גפל חשוב כבע"ח בפנ"ע ולא כא' מאברי אמו. אולם מסוף דבריו משמע דסברא פשוטה היא דהואיל ואף לית ליה חדשים ממילא לאו בהמה הוא.[176]

והנה נחלקו ר' יוחנן ור"ל בחולין (עה.) בהושיט ידו למעי בהמה ותלש חלב מעל העובר. ואמרינן התם איכא דאמרי כל היכא דלא כלו לו חדשיו לא כלום הוא, כי פליגי היכא דתלש חלב מבן ט' חי ואכל, ריו"ח אמר חלבו כחלב בהמה וחייב עליה כרת דחדשים גרמי (פי' דחדשים בלבד משוי ליה בהמה), ור"ל אמר חלבו כחלב חיה דחדשים ואוירא גרמי. הרי דלריו"ח חלב עובר בן ח' מותר וחלב עובר בן ט' אסור מה"ת, והכי קיי"ל.

ומזה לכאורה מבואר דעכ"פ עובר בן ט' חשיב כגוף בפנ"ע, דאל"כ לא היה חלבו אסור, שהרי רק חלב שעל הקרב ושעל הדקין וכדומה אסור, משא"כ חלב שאר האברים, דכדי להיות אסור משום חלב צריך שיהיה במקום מסויים בגוף הבהמה,[177] ואם עובר לא חשיב אלא כא' מאברי האם אמאי חלבו אסור. אלא ע"כ צ"ל דעכ"פ עובר בן ט' חשיב כגוף בפנ"ע. ונראה דהכי מבואר מדברי הרמב"ם בהל' מאכ"א (פ"ז ה"ג) "השוחט בהמה ומצא בה שליל, כל חלבו מותר ואפי' מצאו חי, מפני שהוא כאבר ממנה. ואם שלמו לו חדשיו ומצאו חי אע"פ שלא הפריס על הקרקע ואינו צריך שחיטה חלבו אסור וחייבין עליו כרת." הרי להדיא שחילק בדין בן פקועה בין בן ח' לבן ט',

176 אכן מדברי הר"מ גנק שליט"א בס' גן שושנים שם מבואר שהבין דאיפכא מסתברא, שאם נאמר דבן פקועה ניתר דק מגזיה"כ דבבהמה, הרי מוכח דב"פ אינו בהמה בפנ"ע אלא הרי הוא כא' מאברי אמו וגיתר בלא שחיטה. ואילו אם נאמר דב"פ חשיב כבהמה בפנ"ע, ממילא צ"ל דמה שהוא ניתר בשחיטת אמו פירוש הדבר דשחיטת אמו חלה אף עליו וחשיב כאילו נשחט גם הוא. ולפי פירוש זה, שוב אין דברי רש"י סותרין אהדדי, דלעולם כוונתו לומר דמודה ר"מ דכ"פ בן ח' לאו בהמה בפנ"ע היא, ומה"ט גופא אינו ניתר אלא מגזיה"כ דבבהמה. כלומר, שניתר בלא שחיטה הואיל ואינו אלא כא' מאברי אמו.

177 אך העיר הר"צ שכטר שליט"א דלכאורה צ"ע בזה מדברי הגמ' בחולין (מט:), דמבואר התם דכל שהוא "תותב קרום ונקלף" דינו כחלב, ומשמע דל"צ להיות במקום מסויים בגוף הבהמה כדי להיות אסור משום חלב.

דבן ח' אינו אלא כא' מאברי האם ומש"ה חלבו מותר, ואילו בן ט' הוי כגוף בפנ"ע ומש"ה חלבו אסור.[178]

סימן כו
המין דבן פקועה

א.

נחלקו הראשונים בדין חלב וגיד הנשה דבן פקועה. דעת הרמב"ם בהל' מאכ"א (פ"ז ה"ג, פ"ח ה"א) היא ששניהם אסורים. ואילו המ"מ שם הביא בשם הרמב"ן דשניהם מותרים, דכל שבבהמה תאכלו אמר רחמנא.[179] ובדעת הרמב"ם צ"ל שההיתר דבן פקועה נאמר רק על איסורי נבילה ואבר מן החי ולא על איסורי גיד הנשה וחלב.[180]

אלא דצ"ע בדעת הרמב"ם, שהרי מבואר מדבריו דס"ל שאיסור גיד הנשה נוהג בבן פקועה אף אם הוא בן ח', ואילו איסור חלב אינו נוהג אלא דוקא בבן ט'. ומעין זה חילקו התוס' בחולין (פט: ד"ה בולדות) לגבי חלב וגיה"נ שנתלשו מעובר במעי אמו. וצ"ב בטעם הדבר.

והנראה לומר בזה, דהנה כתבו התוס' שם שאין לבן פקועה בן ח' איסור חלב משום דכתיב "כל חלב שור וכשב", ובן ח' לא מיקרי שור וכשב, אבל איסור גיה"נ יש בו הואיל וליכא קרא למעוטי. והנראה לבאר בכוונתם דס"ל דלאיסור חלב בעינן לא רק שיהיה בעל חי, אלא שיהיה לו שם בהמה, דבלא"ה לא גרע מחיה שחלבו מותר. ולפיכך הואיל ובן פקועה בן ח' אינו כבהמה בפנ"ע, וכמו שנתבאר לעיל בדעת הרמב"ם, ממילא לא חל עליו איסור חלב. אבל לאיסור גיד הנשה ל"צ חלות שם בהמה

178 כך ביאר גם הכס"מ שם (ה"ד). ולפ"ז צ"ל דלשון הרמב"ם בהל' שחיטה (פי"ב ה"י) ד"עובר אבר מאמו הוא" לא קאי אלא אעובר שעדיין לא כלו לו חדשיו מפני שעפ"י רוב כששוחטים מעוברת עדיין לא כלו לו חדשיו להעובר. [אבל לענין הלכה לעולם אין חילוק בין כלו לו חדשיו ללא כלו לו חדשיו, דודאי מותר לשחוט המעוברת אף אם העובר שבה כבר כלו לו חדשיו, וכמו שנתבאר לעיל.]

179 ונראה לפרש שהרמב"ן סובר דבן פקועה (אף בן ט') הוי רק כא' מאברי האם, ומש"ה לא חשיב חלבו כחלב בהמה, וכמו שנתבאר לעיל בחלב בן פקועה בן ח' לדעת הרמב"ם.

180 אך עיי"ש בכס"מ שדייק מלשון הרמב"ם שאם תלש חלב מן העובר והניחו במעי האם הרי הוא ניתר בשחיטת האם. והעיר הר"צ שכטר שליט"א שמזה משמע שההיתר דבן פקועה נאמר אף על חלב כל שנתלש מן העובר בעודו במעי אמו.

או חיה, אלא כל שיש לו כף הירך **במציאות** הרי הוא בכלל איסור גיה"נ, וממילא שפיר חל איסור גיה"נ אף בבן פקועה בן ח' אע"ג דאינו בהמה בפנ"ע.

אלא דלכאורה צ"ע בזה, דהא תנן במתני' בחולין (פט:) שאין גיד הנשה נוהג בעוף מפני שאין לו כף. ובגמ' שם (צב:) איתא "והא קא חזינן דאית ליה, אית ליה ולא עגיל. בעי ר' ירמיה אית ליה לעוף ועגיל אית ליה לבהמה ולא עגיל מאי, בחר דידיה אזלינן או בתר מיניה אזלינן תיקו." ובפשוטו משמע שבזה גופא נסתפק ר' ירמיה אם איסור גיה"נ תלוי במציאות שיש לו כף הירך שהוא עגול או שתלוי הוא במין בהמה וחיה.

אך נראה שיש לדחות דאף אי "בתר מיניה אזלינן" אין פירושו שאיסור גיה"נ תלוי **במין** בהמה ומין חיה, אלא שהוא תלוי **בצורת** בהמה וצורת חיה, ואף מה שאין לו **שם** בהמה או שם חיה ואינו נכלל **במין** בהמה או חיה, מ"מ יתכן שיש לו **צורת** בהמה או חיה. ונראה דמה"ט ס"ל להתוס' שאיסור גיה"נ נוהג ברגל שנתלש מעובר בן ח' במעי אמו. וכך סובר גם הרמב"ם, ומש"ה העלה שאיסור גיה"נ נוהג בבן פקועה אף אם לא כלו לו חדשיו. משא"כ באיסור חלב, דהואיל ואיסור חלב תלוי **בשם** ומין **בהמה**, ועובר בן ח' הוי כא' מאברי אמו, מש"ה אין איסור חלב נוהג בו.

ב.

ויש להרשב"א שיטה אחרת בכל זה, וכמו שכתב בתוה"ב (ב"ב ש"ה, ס.) עפ"י הרי"ף, שגיד הנשה דבן פקועה אסור וחלבו מותר אף היכא דכלו לו חדשיו. ושיטה זו צ"ע, דממה נפשך אם חלבו מותר משום דכל שבבהמה תאכלו אמר רחמנא, א"כ אמאי גידו אסור, ואם גידו אסור אמאי חלבו מותר, הרי אם כלו לו חדשיו מסתבר דחשיב כגוף בפנ"ע וממילא הרי הוא בכלל מין בהמה.

ויעויין שם בתוה"ב (סוף נט.) שהרשב"א בעצמו נתן טעם לדבר וז"ל "דלר"מ דקאמר טעון שחיטה (בבן ט'), דאלמא חשיב ליה בהמה מעלייתא, וקרינא ביה וזבחת מבקרך ומצאנך, ה"ה נמי דחשבינן ליה בהמה לענין חלב, וקרינן ביה חלב שור וכשב ועז. ור"י סבר **דלא חשבינן ליה בהמה**, הלכך לא קרינן ביה בקר וצאן, וחלבו מותר עד שעת יציאתו מרחם כדכתיב שור או כשב או עז כי יולד."

והנראה לומר בביאור כוונתו, דס"ל להרשב"א דבהמה נעשה למין בהמה רק לאחר שנולד, ובן פקועה שלא נולד לפני שנשחטה אמו לא חל עליו **השם מין בהמה**. ומש"ה חלבו מותר, דלאיסור חלב בעינן דוקא מין **בהמה**, ד"חלב שור וכשב ועז" אמר רחמנא, ובן פקועה אינו ממין בהמה אלא **מין בפני עצמו הוא**. אבל הואיל ולאיסור גיה"נ ל"צ

חלות שם מין בהמה, אלא סגי בכך שבמציאות יש לו כף הירך (וגם יש לו צורת בהמה, וכמו שנתבאר), מש"ה אף גיה"נ דבן פקועה אסור.

ונראה להביא ראיה ליסוד הרשב"א דבן פקועה הוה מין בפנ"ע מהא דקאמר רב משרשיא (חולין סט.) דלדברי האומר חוששין לזרע האב, בן פקועה הבא על בהמה מעלייתא הולד אין לו תקנה (פי' שמצד אביו אינו טעון שחיטה וא"כ חשיב כאילו אין לו אלא סימן א'), ואם בא על בת פקועה דכוותיה גם הולד ניתר בלא שחיטה. ובפשוטו תמוה, דהיאך שייך לומר שהולד יורש סימנים החתוכים של אביו, וכי סומא יוליד סומא וקיטע יוליד קיטע, כדפריך הגמ' שם. ועוד דמאי שנא מולד טריפה וכשירה דקי"ל שמותר משום דזה וזה גורם (חולין נח.).

אלא ע"כ צ"ל דהא דחוששין לזרע האב לא נאמר אלא בנוגע **לקביעת המין** של הולד, וכמו שייסד הגר"ח ז"ל בספרו בהל' מאכ"א (פ"ג ה"א), ויש לו לבן פקועה **חלות שם מין בפנ"ע**, דהיינו מין בעל חי שאינו טעון שחיטה כדגים וחגבים, ומש"ה שפיר י"ל שהוא מוריש דין זה לבנו. משא"כ בולד טריפה, שאין איסור טריפה גורם שבהמה שנטרפה תחשב למין בפנ"ע, וממילא א"א לאסור ולד טריפה מדין חוששין לזרע האב אלא מדין יוצא מן האסור, וממילא כשהאם היא כשירה יש להתיר משום דזה וזה גורם.[181]

ועפ"י יסוד הרשב"א ניחא גם מאי דאיתא בחולין (סח:) שאף לר"ש דקלוט בן פרה בעלמא אסור, מ"מ אם הוא בן פקועה הרי הוא מותר. ולכאורה צ"ע, דבשלמא לשיטת הרמב"ן ודעימיה דשחיטת האם מתרת לא רק איסורי אבר מן החי ואינה זבוחה דבן פקועה אלא אף איסור גיה"נ דידיה, י"ל שהיא מתרת גם איסור קלוט. אבל לדעת הרמב"ם שאין שחיטת האם מתרת איסורי חלב וגיה"נ דבן פקועה, למה היא מתרת איסור בהמה טמאה.

אך לפי דברי הרשב"א י"ל דשם המין דבהמה טמאה לא נקבע עד שעת הלידה. וא"כ כשנשחטה הפרה בשעה שעדיין לא נולד בנה הקלוט, הרי עדיין לא חל עליו השם מין בהמה טמאה, אלא הוא **מין בפנ"ע** של בן פקועה שהוא מין טהור. ואף לשיטת הרמב"ם דשפיר חל השם **מין בהמה** על בן פקועה, אשר מה"ט חלבו אסור וכמו שנתבאר, י"ל שלא חל שום שם פרטי על הבן פקועה כשזה סותר לשם המין של האם. וממילא אם האם היא בהמה טהורה והבן הוא קלוט, אף הרמב"ם מודה שלא חל השם

181 ונראה דשיטת הרשב"א היא סברא שלישית בגדר ההיתר דבן פקועה, דלדעתו לא חשיב בן פקועה כא' מאברי אמו, וגם אינו ניתר בשחיטת אמו, אלא הרי הוא מין בעל חי בפנ"ע שאינו טעון שחיטה.

בהמה טמאה על העובר כל זמן שלא נולד לפני שחיטת אמו, אלא הרי דינו כבהמה טהורה כמו אמו.[182]

ולפ"ז יש ליישב גם מה שלכאורה קשה ע"ד הרמב"ן ודעימיה, דהיאך שחיטת האם מתרת חלב בן פקועה אף כשהוא בן ט', הרי בכה"ג דינו כבעל חי בפני עצמו, ואם שחיטת האם אינה מתרת חלב עצמה, היאך היא יכולה להתיר חלב של בהמה אחרת. והיה אפשר לומר בפשוטו דגזיה"כ היא. אך לפי יסוד הרשב"א יש ליתן טעם בדבר, דלעולם אין שחיטת האם מתרת חלב בן פקועה **באופן ישיר**, אלא הרי היא גורמת להחשיב את הבן פקועה **למין בפנ"ע** שאינו טעון שחיטה, ומאחר שהוא מין בפנ"ע **ממילא** אין איסור חלב נוהג בו מפני שאיסור חלב תלוי בשם מין בהמה וכמו שנתבאר.[183]

סימן כז
שחיטת טריפה

כתב השו"ע (סי' יג ס"ב) "אם שחטה או נתנבלה בידו או שנמצאת טריפה, אם העובר בן ט' חי טעון שחיטה לעצמו וגיתר בה, ואם הוא בן ט' מת או בן ח' אפ' חי הרי זה אסור." ומקורו מגמ' חולין (עה.) "אמר רבי אמי השוחט את הטריפה ומצא בה בן ט' חי, לדברי האוסר מתיר, לדברי המתיר אוסר. רבא אמר לדברי המתיר נמי מותר, ד' סימנין אכשר ביה רחמנא."

ופי' רש"י לדברי האוסר בן פקועה בן ט' חי עד שישחטנו, אם אמו נמצאת טריפה הרי הוא מותר דשחיטת עצמו מתירתו, ולדברי המתיר בן ט' בלא שחיטה, אם אמו נמצאת טריפה הרי הוא אסור, דשחיטה דידיה לא מהניא מידי (דחשיב כאילו אין לו סימנין) ושחיטת אמו הטריפה לא התירתו. ולרבא אף לדברי המתיר מותר משום דד'

182 עיין עוד בזה ב"מסורה" (ח"ו עמ' מג).

183 אלא דלפ"ז עדיין קשה דאמאי התיר הרמב"ן אף גיה"נ דבן פקועה, הרי איסור גיה"נ אינו תלוי בשם מין בהמה. ועוד העיר רבנו שלכאורה מדברי הגמ' בחולין (עד:) מוכח דלא כיסוד הרשב"א, ד"אר"א א"ר אושעיא לא הילכו בו (להקל בשליל) אלא על עסקי אכילה בלבד, למעוטי רובעו וחורש בו (פי' בכלאים בשור וחמור דודאי לוקה)." הרי להדיא דלא פקע שם מינו מבן פקועה, ומש"ה אפשר להתחייב עליו מדין כלאים.

סימנין אכשר ביה רחמנא (שיכול להיות ניתר בין ע"י חתיכת סימני אמו בין ע"י חתיכת סימני עצמו).

והק' הרשב"א בתוה"ב (כ"ב ש"ה, ס.) דלמה אין בן פקועה ניתר בשחיטת אמו הטריפה, הא שחיטת טריפה שחיטה ראויה היא אלא שדבר אחר גרם לה ליפסל. ותי' "דכל שסימני האם מועילין לעצמה לכולה או למקצתה מועילין לעובר שבמעיה, אבל למה שלא יועילו סימני עצמה כלל אין מועילין לעובר שבמעיה."

והנראה לומר בביאור דבריו דס"ל דבשחיטת טריפה יש חסרון בעיקר **היתר השחיטה**, שאין איסור טריפה רק איסור מבחוץ כשאר איסורים, אלא שכך גזרה התורה שאין שחיטה מועלת בטריפה לענין אכילה, והרי הבהמה כנבילה לענין אכילה. ומש"ה אין בן פקועה ניתר בשחיטת אמו הטריפה, שהרי אין היתר לבן פקועה בלי שחיטת אמו, ואם נמצאת טריפה חשיב לענין אכילה כאילו לא נשחטה האם כלל.[184]

וכך ייסד הגר"ח ז"ל עפ"י דיוק מלשון הרמב"ם בהל' אבות הטומאות (פ"ב ה"י) שאין שחיטת עכו"ם מטמאה אלא מדברי סופרים, "וא"ת והלא היא אסורה באכילה דבר תורה, לא כל האסור באכילה מטמא, שהרי הטריפה אסורה וטהורה". ובפשוטו תמוה, דמה ענין טריפה לשחיטת עכו"ם, הרי טריפה אסורה באכילה מצד איסור בפנ"ע כמו חלב ודם, ואין איסור זה נוגע לטומאה כלל, משא"כ שחיטת עכו"ם דאיסורה מצד חסרון בהיתר השחיטה והרי היא נבילה גמורה לאכילה מה"ת, וממילא דין הוא שתהא מטמאה ג"כ. אלא ודאי צ"ל שגם בטריפה יש חסרון בהיתר השחיטה לענין אכילה, ומש"ה מביא הרמב"ם ראיה ממנה שבדין שחיטה עצמה יש חילוק בין אכילה לטומאה.

ועוד ראיה הביא הגר"ח שאיסור טריפה אינו איסור מן החוץ אלא הרי הוא חסרון בעיקר היתר השחיטה, שהרי פסק הרמב"ם בהל' מאכ"א (פ"ד הי"ז) שאם אכל חצי זית נבילה וחצי זית טריפה הרי אלו מצטרפין לחיוב מלקות. ולכאורה צ"ע, דמה ענין טריפה לנבילה, הרי איסור טריפה הוא איסור מן החוץ ולא נגרם ע"י מעשה השחיטה, ואילו איסור נבילה חל מחמת חסרון בהיתר השחיטה. אלא ע"כ מזה מוכח דס"ל

184 עיין בחי' הגר"ח למס' חולין שהעיר בשם חכם א' דלכאורה זה תלוי בגדר ההיתר דבן פקועה. דאם איתא דבן פקועה ניתר מפני ששחיטת אמו חלה אף עליו, א"כ מה בכך שלא הועיל מעשה השחיטה להתיר אמו שהיא טריפה, הרי מ"מ חלה השחיטה עליו וחשיב עפ"י דין כאילו הוא נשחט. וממילא הואיל והוא אינו טריפה ואין בו שום עיכוב להיתר השחיטה, מסתבר שיהא ניתר בשחיטה זו. אבל אם נאמר דבן פקועה ניתר בלא שחיטה מגזיה"כ ד"בבהמה", נמצא שכל היתרו תלוי בהיתר אמו, ומש"ה כל שלא הועיל מעשה השחיטה להתיר אמו, ממילא לא יועיל להתיר גם אותו. וכבר דן רבנו בעיקר ההיתר דבן פקועה, עיין בשיעוריו לעיל (סי' כה).

להרמב"ם שגם איסור טריפה מעכב בהיתר השחיטה, ומה"ט הרי הוא מצטרף עם איסור נבילה לחיוב מלקות.[185]

ונראה להוסיף דלפי יסוד הגר"ח מתבאר היטב לשון הספרי בפר' ראה (יד, כא): "לא תאכלו כל נבילה, אין לי אלא נבילה, טריפה מנין ת"ל נבילה, כל נבילה." דלכאורה תמוה, דאמאי איצטריך קרא לרבות איסור טריפה, הא ילפינן ליה בהדיא מקרא ד"ובשר בשדה טריפה לא תאכלו", כמבואר בחולין (קב:).[186] אך לפי סברת הגר"ח י"ל דזה גופא אתא קרא לאשמעינן דטריפה בכלל נבילה היא, ואם שחטה לא חל בה היתר שחיטה כלל. ואולי זהו המקור לשיטת הרמב"ם דחצי זית נבילה וחצי זית טריפה מצטרפין לחיוב מלקות.

סימן כח

ד' סימנין אכשר ביה רחמנא

איתא בגמ' חולין (עה.) "אמר רבי אמי השוחט את הטריפה ומצא בה בן ט' חי, לדברי האוסר מתיר, לדברי המתיר אוסר.. רבא אמר לדברי המתיר נמי מותר, ד' סימנין אכשר ביה רחמנא." ושם (עה:) "אמר רב משרשיא לדברי האומר חוששין לזרע האב בן פקועה הבא על בהמה מעלייתא הולד אין לו תקנה."

ופי' רש"י שהרי הוא כמי שאין לו אלא סימן א' מצד אמו, שהסימן השני שחוט ועומד הוא, ובהמה בחד סימן לא מיתכשרא, ולית ליה לרב משרשיא הא דאמרן ד'

185 עיין בזה בחי' הגר"ח שם, ובחי' מרן רי"ז הלוי על הרמב"ם (חלק המכתבים עמ' עט), ובס' אתוון דאורייתא (כלל ט"ז). [ורבנו סיפר שהגר"ח חידש יסוד זה לרגל הבר מצוה שלו כשאביו בקש ממנו שיגיד חידוש משל עצמו.] ועיין עוד בחי' הרשב"א לב"ק (עח: ד"ה רבי) שהביא בשם יש מפרשים דלדעת רבי שאם גנב ומכר שור או שה ושייר בו דבר המעכב בשחיטה אינו משלם תשלומי דו"ה, ה"ה נמי אם שייר בו דבר שעושה אותו טריפה, שגם זה נחשב כדבר המעכב בשחיטה. אבל הרשב"א בעצמו חולק שם, וז"ל "ומסתברא לי שכל שאין עושה אותה נבילה אלא טריפה אינו קרוי מעכב בשחיטה, דמעכב באכילה הוא אבל לא בשחיטה." ומזה נראה דס"ל להרשב"א דאיסור טריפה מעכב רק בהיתר אכילה ולא בהיתר שחיטה (ודלא כדעת הרמב"ם), ומש"ה טריפה שנשחטה אין דינה כנבילה אע"פ שאסורה היא באכילה.

186 והיה אפשר לפרש ד"טריפה מנין" לא קאי על אזהרת אכילת טריפה אלא על ההיתר למכרו לנכרי. אכן כבר העיר הנצי"ב בפירושו על הספרי שם דבירושלמי נזיר (פ"ר ה"א) מבואר שהבינו דקאי הך דרשה על אזהרת אכילת טריפה.

סימנין אכשר ביה רחמנא. אולם התוס' שם (ד"ה בן) חולקים דאף מ"ד ד' סימנין אכשר ביה רחמנא מודה הכא, דהתם שחיטת טריפה לא הויא שחיטה, אבל כאן הוי כאילו נשחט חציו.

ובביאור הדבר נראה לומר שנחלקו רש"י ותוס' אם מועלת שחיטה בסימנים שכבר נשחטו עפ"י דין. דלדעת רש"י הכל מודים שמועלת שחיטה בסימנים השחוטים עפ"י דין, ומה שנחלקו ר' אמי ורבא אי אמרינן ד' סימנין אכשר ביה רחמנא בבן פקועה שנמצאת בבהמה טריפה היינו אם בן פקועה מופקע משחיטה או דאינו צריך שחיטה, דר' אמי סובר שהוא מופקע משחיטה, וממילא כל שלא ניתר בשחיטת אמו שוב אין לו היתר, ורבא סובר ד' סימנין אכשר ביה רחמנא. פירוש הדבר, שאין בן פקועה מופקע משחיטה, אלא שניתר הוא בשחיטת אמו ואינו צריך שחיטה מצד עצמו, אבל כל שלא ניתר בשחיטת אמו מאיזה טעם שיהיה, עדיין יכול להיות ניתר בשחיטת עצמו. ומה"ט גופא מסתבר דולד מבן פקועה הבא על בהמה מעלייתא יש לו תקנה ע"י שחיטת עצמו, דאף אם כבר נשחט סימן א' שלו עפ"י דין, מ"מ הרי הוא ניתר בשחיטת עצמו. ומש"ה הוצרך רש"י לפרש דרב משרשיא לית ליה הך סברא דד' סימנין אכשר ביה רחמנא, אלא ס"ל דבן פקועה מופקע משחיטה, ומה"ט אם בא בן פקועה על בהמה מעלייתא אין לולד תקנה משום דלא חשיב כאילו סימן א' שלו שחוט, אלא כאילו אין לו סימן א'.

אבל התוס' סוברים שהכל מודים דאין שחיטה מועלת בסימנים השחוטים עפ"י דין, וע"י שחיטת טריפה חשיב כאילו נשחטו הסימנים עפ"י דין לענין טומאה ולא לענין אכילה, ובזה נחלקו ר' אמי ורבא אם בכה"ג חשיב כאילו נשחטו הסימנים ושוב מופקעים הם מהיתר שחיטה או לא. אך זה ברור שא"א לשחוט סימן שכבר נשחט עפ"י דין. ומה"ט ב"פ הבא על בהמה מעלייתא הולד אין לו תקנה אף למ"ד ד' סימנין אכשר ביה רחמנא.

סימן כט

עובר שהוציא את ידו לחוץ

א.

כתב השו"ע (סי' יג ס"ד) "בן ט' חי שנמצא במעי שחוטה כשירה וגדל ובא על בהמה דעלמא והוליד, אותו הולד אין לו תקנה." וכתב הש"ך (ס"ק יד) שהמחבר דייק